

LUNDS
UNIVERSITET

Att arbeta med samhällets mest utsatta barn och unga - ingen prioritering för socionomer?

En kvalitativ studie om socionomers skäl till att inte arbeta med myndighetsutövning med barn och unga.

Tilda Emanuelsson & Marie Ståhl

Kandidatuppsats SOPA 63

VT 2016

Handledare: Mikael Sandgren

Abstract

Authors: Tilda Emanuelsson & Marie Ståhl

Title: Working with society's most vulnerable children and young people - no priority for social workers? A qualitative study of social workers reason not to work with the public authority with children and young people.

Supervisor: Mikael Sandgren

Assessor: Anna Rypi

The aim of this qualitative study is to investigate why Swedish social workers, who has taken the advanced course “Social work with children and youths”, choose not to work with the exercise of public authority with children and youths within Social Services.

Our findings show us that the eight social workers we have interviewed choose not to work with the exercise of public authority with children and youths within Social Services because of bad working environment, such as high workload, high employee turnover, more paperwork than client meetings, combined with psychologically stressful work and low salaries. But also because of the wide workfield, that enables social workers to work in other fields. Our respondents shared ideas of improvement as they consider necessary to attract social workers and to retain existing employees.

Key words: children welfare, social work, social workers

Förord

Det har varit en intressant tid, att redan under praktikterminen få en idé och inspiration om vad vår kandidatuppsats skulle handla om, till att få den färdigställd. Utan de socionomer som har bidragit med sin tid och sina berättelser skulle vår uppsats inte vara möjlig att genomföra. Vi vill därför rikta ett stort tack till er! Vi vill även tacka vår handledare Mikael, för ett fantastiskt engagemang och kloka synpunkter som gjorde denna uppsats möjlig.

Silda & Marie

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Problemformulering.....	6
1.3 Syfte.....	7
1.4 Frågeställningar.....	7
2 Bakgrund	8
2.1 Myndighetsarbete inom socialtjänsten.....	8
2.2 Behörighetskrav.....	8
3 Kunskapsläget	10
3.1 Sökväg.....	10
3.2 Arbetsmarknad för socionomer.....	10
3.3 Socialt arbete med barn och unga.....	11
3.3.1 Arbetsvillkor.....	11
3.3.2 Skäl att lämna.....	12
3.3.3 Skäl att stanna.....	13
4 Teoretiskt perspektiv	15
4.1 Accounts enligt Scott & Lyman.....	15
4.1.1 Ursäkter.....	16
4.1.2 Rättfärdiganden.....	16
4.2 Accepterad eller ej accepterad account.....	17
4.3 Nutida accounts – berättelseliknande konstruktioner.....	17
4.4 Idealberättelsen.....	18
5 Metod	19
5.1 Metodval.....	19
5.1.1 Förberedelser inför intervjun.....	20
5.2 Urval.....	20
5.3 Tillvägagångsätt.....	22
5.3.1 Telefonintervju.....	22
5.3.2 Skypeintervju.....	23
5.4 Bearbetning och analys.....	24
5.5 Förförståelse.....	24
5.6 Metodens reliabilitet och validitet.....	25
5.7 Forskningsetiska överväganden.....	25
5.8 Arbetsfördelning.....	26
5.9 Vår lärandeprocess.....	27
6 Resultat och analys	28
6.1 Vilka skäl anger socionomer till varför de valde att fördjupa sig inom socialt arbete med barn och unga under sin utbildning?.....	28
6.1.1 Kort sammanfattning.....	28
6.1.2 Jobba med barn.....	28
6.1.3 Förväntningar.....	31
6.1.4 Kursens påverkan inför yrkesval.....	33
6.2 Hur uppfattar socionomer som inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga, detta arbete?.....	34
6.2.1 Kort sammanfattning.....	34
6.2.2 Respondenternas uppfattning.....	34

6.2.3 Svårt att rekrytera socionomer/personalomsättning.....	38
6.2.4 Vilka förändringar behövs för att behålla/locka till sig socionomer?.....	40
6.3 Vilka skäl anger socionomer till varför de inte arbetar med barn och unga inom socialtjänsten?.....	43
6.3.1 Kort sammanfattning.....	43
6.3.2 Hur kommer det sig att du inte har arbetat med myndighetsutövning med barn & unga?.....	43
6.3.3 Professionsförändring i socialtjänsten?.....	46
7 Avslutande diskussion.....	49
7.1 Sammanfattning och förslag på vidare forskning.....	49
7.2 Slutdiskussion.....	50
Referenslista.....	52
Bilaga 1. Intervjuguide	
Bilaga 2. Informationsbrev till respondenter	

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Fackförbundet Vision presenterar i 2015 års socialchefsrapport att det råder ett alarmerande läge för socialtjänsten runt om i landet vad gäller rekrytering av socialsekreterare. I rapporten framgår att 83 procent av landets socialchefer ser en tydlig brist på erfarna socionomer. Jämfört med 2014 års socialchefsrapport är det en ökning med 38 procentenheter (Vision 2015). Även Statistiska centralbyråns arbetskraftbarometer från 2015 bekräftar att 80 procent av arbetsgivarna inom socialtjänsten anser att det är svårt med rekrytering av socialsekreterare med rätt kompetens. I Visions (2015) socialchefsrapport beskrivs att det tidigare har saknats rutinerade socionomer att rekrytera till de utannonserade tjänsterna. Nu menar istället många att det helt saknas behöriga sökande (ibid).

Samtidigt som landets socialchefer tycks bevittna en ökad brist på socionomer inom myndighetsutövning så finns det enligt SCB (2015) cirka 45 000 examinerade socionomer i Sverige. Av dessa är antalet socialsekreterartjänster ca 16 000 enligt SKL (Sveriges Kommun och Landsting). Även Saco (2016), "Sveriges akademikers centralorganisation", redogör för att det finns ett stort antal nyexaminerade socionomer på arbetsmarknaden, samt att det idag är liten konkurrens om jobben för dessa socionomer. Saco (2016) förklarar detta med att det delvis är på grund utav den höga personalomsättning som råder inom kommunerna, men även att detta påverkas av kommunernas avsikter att utöka sina verksamheter (ibid).

Detta betyder dock inte att alla söker sig till socialtjänsten som arbetsplats. Socionomer utbildas till flera olika yrken och har därför många karriärmöjligheter inom olika sektorer, som kommun- och landstingssektorn, statliga sektorn och den privata sektorn. Socionomer kan arbeta som exempelvis socialsekreterare, familjerådgivare, frivårdsinspektör, behandlingsassistenter, chefer, konsulter, socialpedagog och kurator inom hälso- och sjukvården och skolan (Akademikerförbundet SSR 2016 & Kullberg 2011: 21-22). Däremot anses socialtjänsten vara socionomers största arbetsfält och det är även där de flesta socionomer börjar sin karriär (Kullberg 2011:23, 54). Där arbetar socialsekreterare med några av samhällets mest utsatta personer. Arbetet präglas idag av ett större krav på tidskrävande dokumentation, hög personalomsättning och allt för få anställda i förhållande till mängden ärenden (Akademikerförbundet SSR 2016).

Av de enheter som ryms inom socialtjänsten är det specifikt till de sociala barn- och ungdomsenheterna som har svårast att rekrytera. Socialchefsrapporten från 2015 visar att 9 av

10 socialchefer bedömer att det är mycket svårt att anställa socialsekreterare till de enheter som arbetar med myndighetsutövning med barn- och unga (Vision 2015). Arbetet innebär att man utreder fall där barn och ungdomar far illa. En del av dessa ärenden är komplicerade och kräver därför mycket noggrann utredning. Socialtjänsten har stora befogenheter och myndighetsutövningen innebär att man kan behöva ta beslut som ofta påverkar människors liv i väldigt stor utsträckning (Arbetsförmedlingen 2013, Hopstadius & Birk 2015). Erkers & Johansson (2016) menar att det är få yrken som har samma komplexitet och ansvar för människors välmående, och besluten som fattas av socialsekreteraren kan vara psykiskt påfrestande för den själv.

1.2 Problemformulering

För att arbeta som socionom krävs en socionomexamen. Socionomutbildningen utgör 210 högskolepoäng vilket omfattar tre och ett halvt år, och finns på flera platser runt om i landet. Utbildningen innehåller samhällsvetenskap, socialt arbete, psykologi och juridik, samt praktik och fördjupande studier med valfria inriktningar (Studeravidare.se 2014). Som fördjupande studier erbjuder socionomutbildningen i Lund och Helsingborg under sista terminen en fördjupningskurs i det sociala arbetet med barn och unga. Kursen riktar sig inte enbart till arbetet med myndighetsutövning, men då det är en stor del av kursen har det fått oss att fundera vidare på vad det kan finnas för skäl till att socionomer som har läst denna fördjupningskurs inte söker sig till myndighetsarbetet med barn och unga. Vår uppfattning är att då det finns olika fördjupningskurser att välja mellan, finns ett specifikt intresse att arbeta med barn och unga om man väljer att läsa en fördjupningskurs som "Socialt arbete med barn och unga". Vi tänker att idealberättelsen är att de som har läst denna fördjupningskurs har en föreställning om att det är detta område de ska arbeta och göra karriär inom. Uppenbarligen finns det många fall där det inte ser ut så, med tanke på hur många socionomer som examineras i förhållande till hur många som söker sig till myndighetsarbetet med barn och unga. Vi blir nyfikna på om det finns alternativa berättelser bland de som läst denna fördjupningskurs, som skiljer sig från idealberättelsen, samt vilka skäl eller förklaringar det kan finnas till att berättelserna skiljer sig åt. För att kunna få en förståelse för skäl och förklaringar, samt hitta åtskiljaktigheter i berättelser kan man se på dessa utifrån Scott & Lymans (2013) begrepp *accounts*. Begreppet kan i vissa situationer ses som individers förklaringar till vilka olika skäl de har till sina handlingar. Accounts innebär en förklaring av en handling som går utanför det förväntade, och vad som är en förklaring för en person innebär inte att samma förklaring har samma betydelse för en annan. Scott & Lyman (2013:

50) menar vidare att det i allmänhet finns två typer av accounts: ursäkter och rättfärdiganden. Det är dessa som används till att förklara anledningen till och ansvaret i en handling (ibid). Den mer nutida betydelsen av accounts innebär att man ser accounts som berättande konstruktioner där individer använder accounts för att förklara och förstå händelser i livet (Orbuch 1997: 459).

Utifrån begreppet accounts ska vi försöka förstå våra intervjupersoners berättelser om tiden för utbildningen och efter socionomexamen i relation till deras yrkesval, samt om eller hur dessa berättelser skiljer sig från idealberättelsen. Vi är nyfikna på vad som har påverkat dem och deras val av arbete. Vi anser det därför vara intressant att undersöka hur socionomer som läst fördjupningskursen "Socialt arbete med barn och unga" förklarar sina skäl till varför de inte arbetar med utredning av barn och unga inom socialtjänsten. Handlar det om att de redan under kursens gång insett att det inte var detta de ville göra? Har det att göra med arbetsmarknaden, är det organisatoriska faktorer som påverkar? Eller beror det kanske på slumpmässiga händelser i livet?

1.3 Syfte

Syftet är att förstå hur socionomer som läst fördjupningskursen "socialt arbete med barn & unga" resonerar kring varför de inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga.

1.4 Frågeställningar

- Vilka skäl anger socionomer som inte arbetar med myndighetsutövning till varför de valde att fördjupa sig inom socialt arbete med barn och unga under sin utbildning?
- Hur uppfattar socionomer som inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga, det nämnda arbetet?
- Vilka skäl anger socionomer till varför de inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga?

2 Bakgrund

Bakgrunden vi presenterar här är “Myndighetsarbete inom socialtjänsten”, som innehåller information om vad myndighetsarbete inom socialtjänsten innebär, samt “Behörighetskrav”, som belyser vad som krävs för att få utföra myndighetsarbete inom socialtjänstens barn- och familjeeenheter.

2.1 Myndighetsarbete inom socialtjänsten

Socialförvaltningen är en självrådande myndighet inom den kommunala förvaltningen och arbetar på uppdrag ifrån socialnämnden. Socialförvaltningen och/eller socialtjänsten besitter makt gentemot sina klienter då de utövar myndighetsutövning. Myndighetsutövning kan inte utövas utan stöd i lagrum och återfinns bland annat i lagtexter som Förvaltningslagen, FL (1986:23) och Brottsbalken, BrB (1972:200). Lagstiftningen och tolkningen av lagarna är mycket viktig för rättstillämpningen i socialsekreterarnas myndighetsutövning med barn och unga. Socialtjänstlagen, SoL (2001:453) är utgångspunkten för hur socialsekreterarna ska utforma sin utredning och vilka åtgärder som ska komma att bli möjliga (Hydén, 2001: 167 Borgström & Hollander, 2009: 58,82-83,161). Socialarbetarnas myndighetsutövning innebär såväl gynnande beslut, exempelvis i form av bistånd men också mer betungande beslut vilket innebär att socialarbetaren kan behöva använda tvångslagstiftning och göra ingrepp i enskildas liv som är av en mer tvingande karaktär. Lagstiftningen måste följas ovillkorligt och alla handlingar och dess motivering i myndighetsarbetet måste ha giltigt lagstöd (Hydén, 2001, Borgström & Hollander, 2009).

2.2 Behörighetskrav

Den 1 juli 2014 trädde nya lagbestämmelser om behörighet för att utföra vissa arbetsuppgifter inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård i kraft. Lagändringen omfattade de som bedömer om en utredning ska inledas, de som utreder och bedömer behovet av insatser eller andra åtgärder samt uppföljning av beslutande insatser (Socialstyrelsen 2014). En lägsta utbildningsnivå infördes som innebär att man för att vara behörig att utföra detta arbete behöver socionomexamen eller annan likvärdig examen från högskola eller universitet. Socialnämnderna får i och med lagändringen ett ansvar för att handläggare som ska utföra arbetsuppgifterna har tillräcklig kompetens och erfarenhet (ibid).

Den 29 april i år hölls en interpellationsdebatt gällande behörighet inom socialtjänsten. En interpellation är en skriftlig- och/eller muntlig fråga i riksdagen från en enskild ledamot till en minister i regeringen gällande dennes arbete. Syftet med en interpellation är ofta att

ledamoten på detta vis vill granska eller ta upp vissa problem. Interpellationen är en fråga som ofta kräver ett utförligare svar, statsrådet får därför två veckor på sig att besvara frågan (Sveriges Riksdag 2016).

Interpellation (2015/16:564) kommer från Örnebjär (L) och riktas till Statsrådet Regnér (S). Örnebjär inleder sin interpellation med att mena att socialtjänsten i hela Sverige i många år har varit under stort tryck, samt att många kommuner har stora svårigheter i att både rekrytera och att behålla personal. Vidare menar Örnebjär att erfarna socialsekreterare och nyutbildade socionomer väljer bort socialtjänsten på grund av arbetets låga status och dåliga villkor. Örnebjär riktar kritik mot att Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) nu har aviserat att kommunerna ska kunna kringgå behörighetskraven för myndighetsutövning i den sociala barn- och ungdomsvården. Örnebjär menar att kraven på behörighet finns för att kunna säkerställa kvaliteten och rättssäkerheten för samhällets mest utsatta och sårbara, och att personalens viktigaste verktyg är just dess kompetens, utbildning och erfarenhet. Örnebjär trycker på att det finns många utbildade socionomer, men att de inte vill jobba i kommunerna då det inte är en attraktiv arbetsgivare. Förslaget att sänka behörighetskraven menar Örnebjär inte kommer göra arbetet mer attraktivt när man sänder ut signaler att man inte behöver lika mycket utbildning för det här arbetet.

Statsrådet Regnér svarar med att regeringen inte vill stänga ute andra yrkesgrupper som kan tillföra värdefull kompetens till den sociala barn- och ungdomsvården och utgöra ett komplement till socionomer. Att göra undantag från behörighetskraven menar Regnér inte kommer bli en permanent förändring, SKL önskar en tillfällig dispens på fem år. Vidare menar hon att regeringen har vidtagit åtgärder för att stärka kommunerna i arbetet med att rekrytera och behålla socialsekreterare. Detta genom stöd till yrkesintroduktion och tillgång till vidareutbildning. Regeringen har gett socialstyrelsen i uppdrag att se över vilka konsekvenser behörighetsregleringen från 2014 har medfört, samt vilka möjligheter som finns för de som inte är behöriga att bli behöriga. Uppdraget kommer att redovisas den 31 maj 2016, och utifrån denna analys kommer regeringen ta ställning till om det behövs eventuella initiativ från deras sida (Interpellation 2015/16:564).

3 Kunskapsläge

Som vi beskriver i vår inledning har kommunernas socialtjänster stora svårigheter att rekrytera nya socionomer samt att behålla befintliga socialsekreterare i myndighetsarbetet med barn och unga (Vision 2015 & Interpellation 2015/16:564). Med utgångspunkt i detta menar vi att det är av vikt att ta reda på varför det är så, samt varför socionomer inte verkar söka sig till detta arbetsområde. Vi har inte hittat andra studier som belyser liknande forskningsproblem som vårt, därför har vi valt att fördjupa oss i närliggande områden som vi kommer att presentera i detta kapitel. Vi börjar med att förklara hur vi har gått tillväga för att hitta vår tidigare forskning och därefter presenterar vi denna forskning uppdelad i olika avsnitt. Inledningsvis presenterar vi “Arbetsmarknad för socionomer” där vi har en kort redogörelse för socionomers arbetsmarknad och karriärmöjligheter, för att sedan gå vidare till “Socialt arbete med barn och unga”. I detta avsnitt belyser vi arbetsområdet för vårt forskningsområde, det vill säga myndighetsarbetet med barn och unga, samt arbetets komplexitet och ansvarsområde. Efter detta kommer vi in på “Arbetsvillkor” för socialsekreterare som arbetar med myndighetsutövning med barn och unga på socialtjänsten, där vi diskuterar resultat från två olika undersökningar gällande detta. Avslutningsvis presenterar vi avsnitten “Skäl att lämna” och “Skäl att stanna”, där vi utifrån avhandlingar och artiklar redogör för socionomers anledningar till varför de väljer att lämna, alternativt stanna kvar i myndighetsarbetet med barn och unga på socialtjänsten.

3.1 Sökväg

I sökandet av tidigare forskning har vi använt oss av söktjänster som Google scholar och Lub-search. Vi sökte efter forskning som var peer-reviewed för att försäkra oss om att den var av hög vetenskaplig grad. För att hitta tidigare forskning som var relevant för vår studie använde vi oss av sökord som *social work*, *myndighetsutövning*, *socialtjänst*, *arbetsvillkor*, *social workers* och *child welfare*. Genom att titta i referenslistan i uppsatser och avhandlingar med närliggande undersökningsområde hittade vi även där användbar forskning.

3.2 Arbetsmarknad för socionomer

Kullberg (2011: 21) diskuterar i sin avhandling huruvida socionomer utbildas till ett eller flera yrken och hänvisar till Behörighetsutredningen (SOU 2010:65). Där fastslås det att socionomer utbildas till flera olika yrken. Arbetsmarknaden för socionomer är bred och karriärmöjligheterna är många. Socionomer kan arbeta inom kommun- och landstingssektorn

som bland annat socialsekreterare, kurator inom hälso- och sjukvård och vid skolor, inom den psykiatriska barn- och ungdomsvården samt inom missbruksvården. Som socionom kan man även arbeta inom den statliga sektorn och då främst inom försäkringskassan, kriminalvården och arbetsförmedlingen. Idag anställs även allt fler socionomer i den privata sektorn. Vanliga arbetsplatser i den privata sektorn är inom vård och omsorg, ideella organisationer eller egen företagare. De tjänster socionomer har inom den privata sektorn är till exempel behandlingsassistent, konsult eller chefsposition med arbetsuppgifter inriktade på behandling, utredning och service (Akademikerförbundet SSR).

Efterfrågan på socionomer är idag stor inom alla sektorer och den breda och växande arbetsmarknaden öppnar upp möjligheterna för socionomer att byta arbete och inriktning under karriären. Karriärmöjligheterna kan leda till att det blir brist inom vissa delar av socionomers arbetsfält samtidigt som det i andra delar blir ett överskott på arbetskraft (Kullberg 2011: 5-6). Detta tros kunna bero på att socionomer lämnar vissa verksamhetsområden tidigt i karriären medan andra områden blir sådana som socionomer söker sig till under karriärens senare delar. Då man undersöker socionomers karriärvägar menar Kullberg (2011: 5-6) att man även kan se huruvida personalbehovet på arbetsmarknaden blir täckt eller om det krävs åtgärder för att öka olika yrkens attraktivitet. Vidare skriver författaren att då socionomer har ett brett arbetsfält bör åtgärderna för att locka till sig nya sökanden vara i linje med vad som styr socionomers karriärvägar. Att socionomer ges möjlighet att arbeta inom olika verksamheter kan vara till nackdel för såväl brukare som organisationer då detta kan försvåra den professionella sammanhållningen (ibid).

3.3 Socialt arbete med barn och unga

Erkers & Johansson (2016) betonar att det är få yrken som har samma komplexitet och ansvar för människors välmående som den svenska barn- och ungdomsvården. Då man som socialsekreterare utreder fall då barn eller ungdomar far illa kan man ställas för mer komplicerade fall. Som tidigare nämnts så innebär myndighetsarbetet att socialsekreterarna kan fatta både gynnande och betungande beslut, vilka också kan vara psykiskt krävande för socialsekreteraren själv (Arbetsförmedlingen 2013). Björkdahl Ordell (1990: 130) beskriver detta som en existentiell ångest, framtvungad i socialarbetaryrket inom barnavårdsärenden. Detta framförallt när besluten kräver att skilja barn från deras föräldrar. Vidare menar författaren att då socialarbetaryrket är ett såpass speciellt och krävande yrke, hade det även behövts ett speciellt stödsystem för de anställda. Detta är dock något som till stora delar saknas (ibid).

3.3.1 Arbetsvillkor

Tham (2009) har i sin doktorsavhandling fokus på psykologiska och sociala förhållanden i arbetslivet kopplat till arbetsvillkoren i ämnesområdet socialt arbete med barn och unga. Syftet var undersöka förhållandet mellan hur arbetsvillkoren ser ut för socialarbetare med barn och unga och andra arbetsgrupper inom offentliga verksamheter i Sverige. En liknande undersökning inom samma område har Hansung (2011) gjort i USA och vi ser att det går att dra paralleller mellan de olika studierna. Detta då båda forskarna har studerat socialarbetare som arbetar med barn och unga och på ett liknande tillvägagångssätt jämför de dessa med andra socialarbetare som verkar inom andra områden. Hansungs (2011: 358-367) syfte var att jämföra hur socialarbetare som jobbar med barn och unga ser på faktorer som: hög arbetsbelastning, utbrändhet, handledarstöd, påverkan på sitt arbete och ouppfyllda förväntningar i jämförelse med hur andra socialarbetare inom andra områden ser på dessa faktorer. Likheter vi ser i resultatet i de båda studierna är att socialarbetare som arbetar med barn och unga upplever att de har ett krävande och komplext arbete, som är påfrestande och kräver åtgärder för bland annat arbetsbelastning. Andra likheter i upplevelserna hos socialarbetarna är större rollkonflikter, högre personalomsättning och en lägre personlig prestation än de socialarbetarna som verkade inom andra områden samt andra arbetsgrupper inom offentliga verksamheter. I Thams (2009: 807-827) undersökning uttrycker socialarbetarna även att de upplever en obalans och otydlighet i sin arbetsroll samt att deras fritid påverkas negativt på grund av arbetsvillkoren. I kontrast till Hansung (2011) har Tham (2009) också en uppmaning från socialarbetarna till arbetsgivarna, att de bland annat ska främja arbetsförhållandena, erbjuda mer stöd, visa uppskattning samt värdera varje socialarbetare för det arbete som utförs. I de båda studierna fokuserar Tham och Hansung på faktorer inom arbetsvillkor på olika sätt snarare än upplevelser och uppfattningar av arbetssituationen, vi ser att vi kan dra paralleller till deras resultat då vår forskning berör samma yrkesområde.

3.3.2 Skäl att lämna

Socionomer inleder ofta sin karriär inom socialtjänsten men efterhand under karriärens gång lämnar de arbetsplatsen. Anledningarna till varför socionomer lämnar socialtjänsten som arbetsplats är enligt Kullberg (2011: 58) en mångfasetterad och komplex fråga. Författaren nämner att ett motiv är att det finns andra yrken på arbetsmarknaden som lockar vilket gör att socionomer lämnar socialtjänsten. Vidare visar hennes studie att hälften av deltagarna som lämnat socialtjänsten instämmer delvis eller helt på att faktorer som: brist på resurser,

känslomässigt ansträngande arbete, stress, organisering samt bristande stöd från arbetsledningen ligger bakom deras beslut. I Björkdahl Ordells (1990) avhandling finner vi liknade resultat, att de vanligaste skälen till att man lämnar socialarbetaryrket handlar om individuella skäl med en negativ innebörd: "Innehållet i denna kategori speglar en verklighet som är fylld av stress och krav, avsaknad av positiva resultat och att man inte längre orkar se "allt elände"(Björkdahl Ordell 1990: 154).

Rycraft (1994) menar att det en längre tid varit svårt att behålla samt rekrytera socialarbetare inom välfärdsarbete med barn och unga. Rycraft (1994) har undersökt de faktorer som gör att en del socialarbetare som arbetar med barn och unga stannar i sitt arbete medan många andra lämnar. De faktorer som leder till en svår rekrytering menar han beror på låga löner, brist på handledning, stress och hög arbetsbelastning. Liknande resultat presenterar Mor Barak et al. (2006). Deras resultat visar att bland annat stress i kombination med individuella egenskaper påverkar det enskilda välbefinnandet som i sin tur har lett till att de anställda lämnat arbetet. Stressen förklaras handla om för mycket pappersarbete och att det i sin tur har gjort att socialarbetarna fått för lite tid till att utöva det praktiska arbetet som de skulle vilja. Upplevelsen hos socialarbetarna var att de inte kunde göra ett bra arbete och att det i slutändan var barnen som förlorade på detta. Forskarna i denna studie menar att då de anställda slutar lämnas mycket arbete till de kvarvarande socialarbetarna då ärenden som inte är avslutade alltid finns kvar (Mor Barak et al. 2006:548–577).

3.3.3 Skäl att stanna

I kontrast till ovanstående studier redovisar Björkdahl Ordell (1990: 157) i sin avhandling även svar för vem som stannar kvar i socialarbetaryrket. Hon menar att den största kontrasten i svaren mellan "vem som slutar" och "vem som stannar" är att huvuddelen av svaren för vem som stannar förknippas med personen själv: "Denna grupp består, säger man, av ett gäng obotliga optimister med tanken kvar att arbetet är betydelsefullt och att man kan uträtta något". De som är medvetna om svårigheterna i arbetet och kan sätta förväntningarna på en realistisk nivå är de som stannar kvar i arbetet. Det är även viktigt med ett gott självförtroende, att personen är stark, stresstålig samt att man tror sig kunna utvecklas i arbetet. Andra fördelar med att stanna kvar i yrket menar deltagarna i studien handlar om att det jämt händer nya och oväntade saker som inte gör att arbetet blir ett rutinjobb. Resultatet visar även att den kontakt man har med människor är en positiv fördel och då arbetet är utåtriktat är det roligt att göra sådant som klienterna uppskattar.

Björkdahl Ordell (1990: 217) skriver vidare att det finns både positiva och negativa skäl till att man stannar kvar på arbetsplatsen. På grund av ekonomiska erfarenheter var det en fjärdedel som var kvar, två tredjedelar ansåg att arbetet och arbetsuppgifterna fortfarande var tillfredsställande och tillförde nya kunskaper. Författaren beskriver att en deltagare berättar att yrket är viktigt för att: "jag är nånting, jag kan nånting och jag är ekonomiskt oberoende". Detta menar Björkdahl Ordell (1990: 217) kan vara en viktig förklaring till att socionomer fortfarande är kvar samt trivs med yrket efter i genomsnitt tio års yrkesverksamhet.

4 Teoretiskt perspektiv

Vi har valt att använda oss av det teoretiska perspektivet “accounts” för att analysera och förstå våra intervjupersoners berättelser kring valet av fördjupningskurs och deras tid som yrkesverksamma efter socionomutbildningen. Vi anser att detta perspektiv är relevant för vår studie då accounts hjälper oss att urskilja de skäl våra respondenter ger till varför de inte arbetar med myndighetsutövning med barn och unga. I vår uppsats kommer vi att använda det engelska begreppet accounts då vi inte funnit en lämplig översättning på svenska som belyser begreppets betydelse till fullo.

Begreppet har sedan det myntades fått en rad olika översättningsvarianter, bland annat legitimerade förklaringar, redovisande förklaringar samt moraliska redovisningar (Runquist 2012: 89). Vi har inspirerats av Scott & Lyman’s teoretiska perspektiv accounts och dess begrepp “orsäker” och “rättfärdiganden”, dessa i kombination med ett nyare synsätt på accounts som “berättande konstruktioner”, hur individer pratar och framställer sig själva men också individens ihågkommande av händelser (Orbuch 1997: 458). Utifrån dessa har vi skapat vår egen tolkning av accounts så att den bättre ska passa in i vår analys. Utifrån vår egen tolkning, har vi hittat accounts i form av skäl som intervjupersonerna nämner i olika sammanhang. Dessa accounts kommer vi att använda oss av i vår analys, tillsammans med Scott & Lyman (2013) och Orbuch (1997) tolkning av accounts. Vi kommer i detta kapitel inleda med en beskrivning av begreppets ursprung och fortsätter sedan med hur begreppet accounts har utvecklats och kan användas idag. Avslutningsvis redogör vi för vår tanke om idealberättelsen för vår studie.

4.1 Accounts enligt Scott & Lyman

Enligt Scott & Lyman (2013:47) är talet, och då framförallt hur människor framställer sig själva inför andra, det mest huvudsakliga materialet i mänskliga relationer (Orbuch 1997: 456). Författarna har intresserat sig för talets förmåga att reparera och stärka relationer, men även dess förmåga att bygga broar mellan det utlovade och det utförda. Detta ses som givandet och mottagandet i vad Scott & Lyman (2013:48) kallar accounts. Accounts används som ett språkligt verktyg och är ett avgörande element i samhällsordningen då en persons handling blir föremål för en värderande granskning. En account är enligt Scott & Lyman (2013: 48) ett yttrande en person gör då han eller hon förklarar ett oförutsägbart eller olämpligt beteende. Detta gäller oavsett om det handlar om aktörens egna eller andras beteende, även då orsaken till uttalandet kommer från någon annan eller personen själv. Detta

yttrande kan vara till för att återställa det som tagit skada av handlingen samt att återskapa konsensus i relationen (ibid). I beskrivningen av accounts skiljer Scott & Lyman (2013: 49) begreppet ifrån "förklaringar" då de främst är intresserade av språkliga former som erbjuds för opassande handlingar. De menar att förklaringar i jämförelse med accounts fokuserar på händelser där det inte handlar om olämpligt beteende och där det i relationer inte får konsekvenser. Vidare specificering av begreppet gör Scott & Lyman (2013: 50) då de delar upp account i två typer: ursäkter och rättfärdiganden. De menar att då en person gjort något felaktigt eller olämpligt kommer en eller båda av typerna sannolikt att framkallas.

4.1.1 Ursäkter

Ursäkter är socialt godtagna vokabulärer och betyder att aktören erkänner det som i handlingen var mindre bra eller rent av olämpligt, men förnekar ansvaret (Scott & Lyman 2013: 50). När ett beteende ifrågasätts kan en ursäkt därför bli en minskning av eller ett befriande från ansvaret. Ursäkter kan formuleras och avgränsas på fyra olika sätt, och man kan hänvisa sina ursäkter till; olycksfall, upphävbarhet, biologiska drifter samt syndabocksutpekande (ibid). Då vi anser att endast "upphävbarhet" är relevant för vår analys är det denna vi kommer beskriva här nedan och sedan använda när vi analyserar vår empiri. Valet av detta underbegrepp till ursäkter gjordes då vi under våra intervjuer kunde urskilja denna typ av ursäktande i våra respondenters berättelser kring varför de inte arbetar med myndighetsutövning med barn och unga.

Scott & Lyman (2013: 51-52) skriver att då individer hänvisar sina handlingar till upphävbarhet, blir dessa accepterade som en ursäkt på grund av den allmänna enigheten om att alla handlingar innehåller kunskap och vilja som ett mentalt element. En person kan därför befria sin handling från ansvar genom att hävda att han eller hon inte var fullt informerad och därför inte handlade efter fri vilja eller agerade utifrån rätt kunskap om situationen.

4.1.2 Rättfärdigande

En rättfärdigande account är då en person accepterar ansvaret för sin handling, men motsätter sig den negativitet som förknippas med den (Scott & Lyman 2013: 50). Liksom ursäkter är rättfärdiganden socialt accepterade vokabulärer som neutraliserar en handling eller konsekvenser av en handling vid ett ifrågasättande. Scott & Lyman (2013: 58) beskriver att den avgörande skillnaden är att när en person rättfärdigar en handling, så betonar han eller hon handlingens positiva värde inför påståenden om motsatsen. Rättfärdiganden erkänner därför att handlingen i sig är otillåten, men hävdar att den under de speciella

omständigheterna eller vid det särskilda tillfället tillåter eller till och med kräver själva handlingen. En aktör kan rättfärdiga sin handling genom att hävda att handlingen var tillåten att utföra eftersom ingen skadades av den eller för att konsekvenserna var obetydliga (ibid). Scott & Lyman (2013: 58) lyfter fram flera olika exempel på rättfärdiganden; förnekande av skada, förnekande av offer, fördömande av fördömarna och vädjan till lojalitet. De rättfärdiganden vi har kunnat hitta i våra intervjuer kategoriseras utanför de underbegrepp som Scott & Lyman (2013) använder sig av. Därför använder vi begreppet "rättfärdigande" på ett mer övergripande sätt när vi analyserar vår empiri.

4.2 Accepterad eller ej accepterad account

Scott & Lyman (2013: 62) belyser att en account kan bli accepterad eller inte accepterad. I teorin om accounts finns olika förutsättningar för att de ska bli accepterade av den individ som aktören försöker rättfärdiga eller ursäkta sitt beteende gentemot, vilket även stämmer in på vår egen tolkning av accounts. Karaktären i den sociala kontext som en account presenteras, styr om en account ska godtas eller inte. Om en händelse är av så allvarlig karaktär att det inte är möjligt med ett rättfärdigande eller en ursäkt blir inte heller dessa accounts accepterade. En annan förutsättning för att en account ska godtas handlar om vilka bakgrundsförväntningar en person har på en aktörs handlingar. Skulle dessa bakgrundsförväntningar inte stämma överrens med de accounts som presenteras blir inte heller dessa accounts accepterade, såvida beteendet inte går att normalisera utifrån redan förutbestämda normer (Scott & Lyman 2013: 62-68).

4.3 Nutida accounts – berättelseliknande konstruktioner

Den rådande litteraturen gällande accounts skiljer sig på flera sätt från den litteratur som beskriver account från tiden när begreppet myntades. Det aktuella arbetet om accounts fokuserar mer på det socialt psykologiska, det vill säga att funktionerna och konsekvenserna av accounts i en social aktörs liv har blivit mer framstående (Orbuch 1997: 458). Det tidiga arbetet kring accounts var inspirerat av idén att individer imponerar på andra för att upprätthålla det sociala samspelet men även sin personliga status och självkänsla. I nutida arbeten ses accounts som berättelseliknande konstruktioner, som innefattar människors minnen av händelser. Människor reflekterar kring och uppdaterar ständigt dessa accounts, genom att återberätta och få feedback från andra. Ny litteratur betonar värdet i att kommunicera accounts till andra individer som ett sätt att handskas med stora livshändelser. Genom detta berättande och återberättande ger accounts individer en större känsla av kontroll

och förståelse för sin omgivning, den tillåter individer att klara av emotionella och stressfyllda händelser samt förmedlar en känsla av avslut (Orbuch 1997: 459-460). Vidare menar författaren att berättelser finns överallt och kan ha en rad olika funktioner. Berättandet och berättelsen kan hjälpa människor att organisera händelser i deras liv och på så sätt förstå dessa händelser. Berättelsen har en rad kognitiva funktioner, då den kan hjälpa människor att minnas och att planera framåt (ibid).

4.4 Idealberättelsen

Vi tänker att en möjlig idealberättelse för vår studie är att de som har läst fördjupningskursen "Socialt arbete med barn och unga" har en föreställning om att det är inom detta område de ska arbeta och göra karriär inom. Vår uppfattning är att då socionomutbildningen erbjuder flera olika fördjupningskurser under utbildningens sista termin finns ett specifikt intresse att arbeta med barn och unga om man väljer att läsa denna fördjupningskurs. Genom att använda accounts utifrån ett nutida synsätt som berättelser, ska vi försöka förstå våra intervjupersoners berättelser om tiden för utbildningen och efter socionomexamen i relation till deras yrkesval. Utifrån denna teori kan vi få en förståelse för de skäl och förklaringar som kan komma att finnas i vår empiri samt se om det finns alternativa berättelser som skiljer sig från idealberättelsen bland de som läst fördjupningskursen "Socialt arbete med barn och unga".

5 Metod

I detta avsnitt kommer vi att presentera vårt val av metod, förberedelser inför våra intervjuer, vårt urval, tillvägagångsätt, bearbetning och analys, vår förförståelse och metodens reliabilitet och validitet. Avslutningsvis redogör vi för etiska överväganden som gjorts, hur vi har fördelat arbetet oss emellan samt hur vår lärandeprocess har sett ut.

5.1 Metodval

Vi är intresserade av våra intervjupersoners berättelser inom ramen för hur de som läst fördjupningskursen “socialt arbete med barn & unga” resonerar kring varför de idag inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga. Vår ambition var att vi skulle uppfatta våra respondenters sociala verklighet, på samma sätt som dessa personer själva uppfattar den (Bryman 2011: 362-363). Detta för att få tillgång till våra intervjupersoners berättelser och upplevelser i relation till vårt forskningsämne. För att kunna göra detta har vi utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv valt att använda oss utav en kvalitativ metod.

Det socialkonstruktivistiska perspektivet menar att den kunskap och det vetande vi har om världen, kommer från ett språk som redan på förhand strukturerar verkligheten för oss. Språket i sig är något vi människor skapar tillsammans, och på så sätt blir vår uppfattning av och vår kunskap om verkligheten socialt konstruerad (Barlebo Wennerberg: 2010: 12). Vi människor är sociala aktörer som hela tiden anpassar våra handlingar till den sociala verklighet vi lever i (Justesen & Mik-Meyer 2011: 21-22). Detta innebär att vi har olika handlingsmönster i olika kulturer, men gemensamt är att vi alla upplever våra handlingar som naturliga (Barlebo Wennerberg: 2010: 13). I vår studie har vi fokuserat på deltagarnas perspektiv, det vill säga att vår utgångspunkt har varit att ta del av vad de uppfattar som betydelsefullt och viktigt (Bryman 2011: 371). Detta har för oss inneburit att vi fått ta del av våra deltagares berättelser kring tiden för socionomutbildningen samt arbetslivet därefter.

Vårt syfte är att försöka förstå hur socionomer som läst fördjupningskursen “socialt arbete med barn & unga” resonerar kring varför de inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga. Vi valde att genomföra semistrukturerade intervjuer, då vår ambition liksom ambitionen inom konstruktivismen i relation till kvalitativa undersökningar är att få en inblick i den mångtydighet och instabilitet som alla sociala fenomen kännetecknas av (Justesen & Mik-Meyer 2011: 56). Därför sätter man inom detta perspektiv inte sin tilltro till strukturerade intervjuer med fasta svarsalternativ som på förhand utvecklats av

intervjuaren, då man inte anser att detta sätt kan ge oss ny kunskap om fenomenet i fråga utan bara bidrar till att upprepa undersökningens antaganden (ibid). För att kunna besvara vårt syfte och vår frågeställning hade vi frågor som vi ville ha svar på från våra intervjupersoner. Av denna anledning valde vi att inte genomföra helt ostrukturerade intervjuer, då de till sin natur tenderar att likna ett vanligt samtal (Bryman 2011: 415). Semistrukturerade intervjuer innebär att vi arbetar utifrån en intervjuguide innehållande centrala teman samt en rad huvudfrågor som vi har konstruerat på förhand (Justesen & Mik-Meyer 2011: 46-47). Även om vi utgår ifrån vår intervjuguide finns det möjlighet att avvika från denna om intervjupersonen skulle ta upp oväntade intressanta ämnen. Detta bidrar till en flexibilitet och ger intervjupersonerna utrymme till att fritt formulera sina svar (Bryman 2011: 413). Vi valde att genomföra våra intervjuer enskilt med våra intervjupersoner, detta eftersom vi var intresserade av att få deras individuella berättelser.

5.1.1 Förberedelser inför intervjun

När vi utformade vår intervjuguide (se bilaga 1) valde vi att utgå utifrån fyra teman: Bakgrundsuppgifter, Målsättning, Myndighetsutövning med barn & unga samt Spindeln i nätet. Vi valde att börja med specifika och jordnära bakgrundsfrågor som: "När är du född" och "När tog du din socionomexamen?" (Trost 2005:70). Trost (2005: 50) varnar för att en intervjuguide inte ska vara alltför detaljerad och menar att en tränad intervjuare ska komma ihåg sina frågeområden och utifrån dem finna konkreta frågor under intervjuns gång. I våra intervjuer använde vi vår intervjuguide som utgångspunkt och stöd. Då vi ville att svaren på våra frågor skulle representera intervjupersonernas perspektiv valde vi att inte göra våra frågor allt för specifika så att de blev ett hinder för våra respondenters berättelser och upplevelser (Bryman 2011: 419).

Efter en avslutad intervju gick vi igenom vad som gick bra respektive vad som gick mindre bra. På detta sätt uppmärksammade vi att vi inte gav intervjupersonen utrymme till att fundera och i egen takt utforma sina svar, som Trost (2005: 36-37) menar att en intervjuare bör. Genom att reflektera kring detta blev vi bättre förberedda inför kommande intervjuer.

5.2 Urval

Då vi ville intervjua examinerade socionomer som tidigare läst fördjupningskursen "Socialt arbete med barn och unga" på avancerad nivå vid Lunds universitet, har vi gjort ett målstyrt urval. Denna urvalsteknik menar Bryman (2011: 434) är ett sätt för forskaren att skapa en samstämmighet mellan forskningsfråga och urval. "Forskaren gör med andra ord sitt urval

utifrån en önskan om att intervjua personer som är relevanta för forskningsfrågorna” (Bryman 2011: 434).

Vi valde att intervjua de som hade gått fördjupningskursen år 2012. Detta då vi ansåg att tiden mellan avslutad kurs och tiden för våra intervjuer var lagom tid för att våra intervjupersoner skulle ha hunnit integreras på arbetsmarknaden och fått en bild av vilket yrkesområde de var intresserade av att arbeta inom. Vi kunde lika gärna ha intervjuat personer som läste kursen ett annat år, men då vi ville att alla våra intervjupersoner skulle ha läst kursen under samma år valde vi att hålla oss till de som läst 2012.

Fördjupningskursen är en fristående kurs som inte bara kan läsas av socionomstudenter, utan även av andra med motsvarande kandidatexamen som vill få en fördjupad kunskap i socialt arbete med barn och unga (Lunds universitet 2016). Vi bestämde oss för att våra respondenter skulle ha läst fördjupningskursen på utbildningens sista termin och inte efter avslutad socionomutbildning. Detta då vi inte ville att de skulle ha varit integrerade på arbetsmarknaden en längre tid. Vi tänker att de som läser en kurs på avancerad nivå efter att de har kommit ut på arbetsmarknaden läser på grund av krav från arbetsgivaren eller på grund av en vilja att fördjupa sig inom det området man arbetar inom. Därför är dessa inte relevanta för vår studie då vi vill intervjua de som idag *inte* arbetar med myndighetsutövning med barn och unga.

Vi tog således kontakt med utbildningsadministratören vid Socialhögskolan i Helsingborg för att ta del av vilka studenter som var inskrivna på fördjupningskursen under år 2012. På detta sätt fick vi listor hemskickade med kontaktuppgifter till dessa före detta studenter. Av de som hade gått denna kurs ville vi intervjua de som idag inte arbetade med myndighetsutövning med barn och unga på socialtjänsten, då det var deras resonemang kring varför de inte arbetar inom detta yrke som var intressant för oss. Vi ville i första hand träffa våra respondenter för att genomföra våra intervjuer. Därför började vi strategiskt med att ringa till de som bodde i Helsingborg. Detta föll sig mer naturligt då Helsingborg är vår studieort, samt att det var där fördjupningskursen gick 2012 och vi hade en förväntning på att många av dem skulle bo kvar. I första hand skulle våra intervjupersoner få avgöra vilken plats intervjuerna skulle genomföras på, men vi hade även bokat ett grupprum på campus i Helsingborg som vi kunde nyttja vid intresse från intervjupersonerna. Efter detta valde vi dem med en geografisk närhet till våra hemkommuner. Vi ansåg att respondenter som bodde mer än tio mil eller en timme bort inte blev aktuella att träffa för att genomföra intervjuer med. Detta då det annars skulle bli allt för tidskrävande med tanke på den tid vi hade till förfogande. Tillfälligheter avgjorde

sedan vilka respondenter vi fick, dock inte helt då de även skulle uppfylla våra kriterier. Först när vi hade fått tag i tillräckligt många relevanta respondenter började vi utföra våra intervjuer.

5.3 Tillvägagångssätt

Det visade sig vara svårt att få tag i respondenter som uppfyllde våra kriterier och som dessutom befann sig i Helsingborg eller i vår närhet. På grund av detta kunde vi inte träffa våra respondenter för att genomföra intervjuerna och vi fick istället börja fundera på alternativa intervjusätt. Om vi inte kunde träffa våra intervjupersoner så var det näst bästa alternativet en videointervju. Vi bestämde oss därför för att i så stor utsträckning som möjligt istället genomföra intervjuerna via Skype. Ahrne & Svensson (2015: 39) menar att nya former av intervjuer har växt fram i samband med Internets utveckling, och nämner just intervjuer via Skype som en av dessa. Med hjälp av Internet finns det idag stora möjligheter att genomföra intervjuer på. Trots detta bör man ändå reflektera kring intervjuformens styrkor och svagheter på samma sätt som man gör i de mer traditionella intervjuformerna (ibid).

En av våra respondenter hade inte tillgång till Skype, därför genomfördes denna intervju via telefon. Då vi ville få en så klar redogörelse av intervjumaterialet som möjligt inför vår analys ville vi använda oss utav ljudinspelning under våra intervjuer. Med ljudinspelning kunde vi vara säkra på att vi skulle få med det som intervjupersonerna sa, medan vi kunde koncentrera oss på själva intervjun och därför ha lättare att ställa följdfrågor (Tjora 2010: 106). Detta kommer vi att komma in på nedan, där vi redogör för hur våra intervjuer har gått till.

5.3.1 Telefonintervju

Den första intervju som vi genomförde var telefonintervjun, och vi kände oss lite nervösa inför denna. Den upplevdes stressande, och vi fick inte så utförliga svar från vår respondent som vi hade önskat. Vi upplevde även att det blev svårt med tysta avbrott, vi fick en känsla av att vi snabbt ville fylla tystnaden med nya frågor för att låta vår intervjuperson veta att vi var kvar i samtalet. Tjora (2010: 108-109) skriver att en viktig aspekt i intervjuer är möjligheten att använda och bekräfta intervjupersonerna med kroppsspråk, och menar att denna försvinner vid telefonintervjuer. Vidare skriver Tjora (2010: 108-109) att det blir en mer formell prägel på ett samtal när det förs via telefon, samt att man ofta håller sig mer strikt till de planerade frågorna i denna typ av intervju. Detta upplevde även vi då vi inte ställde så många följdfrågor vilket resulterade i att intervjun blev kort.

Efter vår telefonintervju konstaterade vi att vår intervjuguide var otillräcklig och vi omarbetade den därför lite. Trost (2005: 51) menar att det kan vara klokt att se över sin intervjuguide efter första eller de första intervjuerna då det finns all anledning att korrigera den om man känner att den inte passade så bra som man först tänkt. Vidare menar författaren att hela intervjuerien är en process som utmärks av förändringar (ibid). Efter att alla våra intervjuer var genomföra och eftersom vår intervjuguide var omarbetad ringde vi upp vår telefonintervjuperson igen för att komplettera intervjun. Det vi upptäckte efter att intervjun var genomförd var att vi vid detta tillfälle var mer avslappnade och vana vid situationen. Vi kände oss inte stressade i att fråga vidare, utan vi väntade ut intervjupersonen lite mer. Detta gjorde att intervjupersonen gav oss fler och mer uttömmande svar än vid första intervjutillfället.

5.3.2 Skypeintervju

Resterande intervjuer utfördes via Skype. Vi upplevde dessa mer naturliga i jämförelse med telefonintervjun då vi kunde se den vi intervjuade och att denne även kunde se oss. Här gick det även att bekräfta intervjupersonernas berättelser med kroppsspråk istället för med avbrytande ord. Två av de som intervjuades via Skype ville inte vara med på bild under intervjun. Då dessa intervjupersoner hela tiden kunde se oss hade vi ändå möjlighet att bekräfta dem med kroppsspråk under samtalet. Denna bekräftelse blev dock enkelriktad då vi inte hade möjlighet att utläsa något från deras kroppsspråk eller minspel. Liksom med telefonintervjun infann sig en mer stressad känsla, då vi inte kunde veta om de tystnader som uppstod berodde på att respondenterna inväntade en ny fråga eller om de bara behövde betänketid för att så utförligt som möjligt svara på en redan ställd fråga.

Ett problem vi ställdes inför under en av våra intervjuer var att tekniken inte fungerade fullt ut. Ljudet hakade upp sig och rösten hamnade efter i förhållande med bilden, vilket gjorde att vi inte hörde vad intervjupersonen sa. Vi fick göra ett avbrott i intervjun och ringde upp på nytt. Vi upplevde att tekniken tog för mycket fokus när den inte fungerade som den skulle, och att vi efter intervjun tyckte att vi på grund av detta missade att följa upp intervjupersonens berättelse med relevanta följdfrågor. Vid transkriberingen av denna intervju upplevde vi ändå att vi fått uttömmande svar av vår respondent och tillräckligt med material till vår empiri. Därför ansåg vi det inte nödvändigt med en kompletterande intervju i detta fall.

5.4 Bearbetning och Analys

Efter att vi genomfört våra intervjuer transkriberade vi dem så snart det var möjligt. Då alla transkriberingar var klara skrev vi ut dem i pappersform och läste därefter igenom intervjuerna för att söka efter röda trådar i vår empiri. Dessa röda trådar använde vi sedan som huvudrubriker och formade teman utefter dessa. Vi markerade huvudrubriker, teman och citat i våra utskrifter och öppnade även ett dokument där vi organiserade våra teman utifrån våra frågeställningar. Vi klippte sedan in relevanta citat under varje tema. Därefter började vi analysera vår empiri genom att sammanfläta vårt resultat med tidigare forskning och vår teori accounts.

Orbuch (1997: 461) menar att om man tittar på accounts som berättelser utifrån ett forskningsperspektiv så är intervjuer ett bättre sätt att samla in rik och komplex data på än genom standardiserade enkäter. Genom att samla in sin empiri på detta sätt menar Orbuch (1997: 461) att respondenterna kan känna sig mer bekväma i att få berätta sina historier eller beskriva sina erfarenheter än vad de är med strukturerade och redan förbestämda svarsalternativ. Vidare menar författaren att accounts kan ge oss en djupare förståelse för respondenternas svar. Genom att analysera vår empiri med hjälp av detta nyare synsätt av accounts, har vi genom våra respondenters berättelser fått en djupare förståelse för hur våra respondenter ser på myndighetsutövning med barn och unga som arbetsplats. Vi har även genom dessa berättelser fått en förståelse för varför våra respondenter inte arbetar inom detta område.

5.5 Förförståelse

Vi fick båda möjlighet att göra vår praktik inom socialtjänsten med inriktning på utredning av barn- och unga. Trots att vi inte verkade inom samma kommun upplevde vi båda att det fanns en uttalad brist på sökande socionomer vid rekrytering. Vi upplevde även att det fanns en oro kring svårigheterna att rekrytera socionomer till de utannonserade tjänsterna som handläggare på Barn- och familjeenheten. Vi är medvetna om att vi utifrån detta har en viss föreställning om hur det kan komma sig att socionomer inte arbetar med myndighetsutövning med barn & unga.

Efter att ha tagit del av tidigare forskning samt sett arbetsplatsannonser och hört medias rapporteringar hade vi en bild av att det är ett aktivt val socionomer gör att inte arbeta inom denna yrkeskategori. Genom vår förförståelse kan vi tendera att bara leta efter den typ av information som vi förväntar oss att hitta. För att låta empiri som motsäger detta ta utrymme i

vårt sökande har vi under studiens gång försökt hålla oss ifrån våra föreställningar. Genom att använda accounts som teoretiskt perspektiv har vi kunnat fokusera mer på vad våra respondenter sagt än på våra förutfattade meningar.

5.6 Metodens reliabilitet och validitet

När man talar om studiers kvalitet och tillförlitlighet används dels begreppet validitet, som belyser huruvida man som forskare mäter det man avser att mäta. Dels begreppet reliabilitet, vilket innebär att undersökningen ska kunna upprepas med samma resultat, oberoende av vem som utför undersökningen (Bryman 2011: 161, 163).

I vår studie har det varit viktigt att vår intervjuguide var konstruerad på ett sätt så att den knöt an till vårt syfte och frågeställningar. För att inte påverka tillförlitligheten i vår studie negativt, konstruerade vi neutrala intervjufrågor fria från värderingar. Då vi inte ville låta våra respondenter påverkas av vår förförståelse var ingen av våra frågor ledande. Under våra första intervjuer insåg vi att vi höll oss strikt till vår intervjuguide och att den var för begränsad. Vi utökade den därför med fler teman för att på så sätt få bredare berättelser från våra respondenter samt för att säkerställa validiteten i vår studie. Då den sociala verkligheten ständigt är i förändring kan det bli svårt att uttala sig om reliabiliteten i vår studie. De upplevelser som våra respondenter har delat med sig av kan förändras över tid, vilket gör det svårt att upprepa undersökningen med samma resultat. För att öka trovärdigheten i vår studie har vi noga försökt beskriva det aktuella kunskapsläget, hur vår datainsamling gått till, vår förförståelse och hur vi resonerat kring urval, intervjuer och vår analysprocess.

5.7 Forskningsetiska överväganden

Uppsatser på kandidatnivå ingår inte bland den forskning som ska prövas enligt den så kallade etikprövningslagen (Lag 2003: 460). I all forskning är det dock viktigt att föra ett resonemang kring etiska överväganden då forskningen berör människor och människors olika sammanhang (Nygren 2012: 23). Vi har genom att intervjua de som gått fördjupningskursen “socialt arbete med barn och unga” fått ta del av varför de valt att fördjupa sig inom detta område. Inför våra intervjuer hade vi en tanke om att det kunde framkomma känsliga historier om personliga och/eller privata erfarenheter.

I vår studie blev detta aktuellt att beakta forskningsetiska skäl (Bryman 2011: 131-138) då en av våra intervjupersoner delade med sig av privata erfarenheter. I den situationen klargjorde vi för intervjupersonen att det var frivilligt för denne att berätta vidare om detta. När intervjun skulle transkriberas beslutade vi att inte skriva ut dessa privata erfarenheter då de var av

känslig natur och därför skulle bli forskningsetiskt problematiskt att redogöra för i vår uppsats. Även för att skydda vår respondents identitet då vi hade en tanke om att intervjupersonens berättelse skulle kunna identifiera vem denna respondent var.

För att tydliggöra våra etiska överväganden har vi utgått ifrån vetenskapsrådets fyra etiska principerna; *informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet*. För att vi skulle kunna uppnå dessa krav skickade vi inför våra intervjuer ut ett informationsbrev till våra respondenter (se bilaga 2). Detta informationsbrev utformade vi så att de berörda fick information om studiens metod och syfte, att deras deltagande var helt frivilligt och att deltagandet när som helst kunde avbrytas utan närmare motivering. I enlighet med konfidentialitets- och nyttjandekravet informerades respondenterna om att insamlade uppgifter kommer behandlas konfidentiellt, samt att uppgifterna inte kommer att användas till annat än forskningsändamålet. Deltagarna blev även informerade om att de i uppsatsen kommer att vara avidentifierade så att vårt resultat inte går att koppla till enskild individ (Bryman 2011: 131-132). I vårt resultat och analysavsnitt betecknar vi våra respondenter som ”Intervjuperson A, B, C, D, E, F, G, H”.

5.8 Arbetsfördelning

Det arbete som har krävts för att skriva denna uppsats har till största delen utförts tillsammans. Vid ett köksbord i Falkenberg har vi suttit mitt emot varandra med varsin dator. Tack vare Google Docs har vi kunnat arbeta i samma dokument samtidigt, vilket har varit genomgående under hela arbetsprocessen. Vi har på detta sätt kunnat följa varandras tankebanor då vi har kunnat se varje ord samtidigt som det skrivs i detta dokument. Vi har suttit tillsammans och läst vår litteratur. Denna litteratur delades upp och efterhand som vi hittade intressant och relevant text läste vi upp den för varandra. På samma sätt har vi tagit del av tidigare forskning och på detta sätt har arbetet vuxit fram. Vi har diskuterat oss fram till arbetets upplägg och gemensamt format denna uppsats. Även om de har varit få, så har det funnits tillfällen då vi inte varit helt överens. Detta har främst gällt textens formulering eller vilken tidigare forskning som varit relevant. Det kunde hända att någon av oss svävade ut i sökandet av tidigare forskning och begränsningen av arbetet kändes svår. Då styrde vi tillbaka varandra på rätt spår igen genom att fråga oss: Varför är detta relevant för vårt arbete? Är det relevant för vårt syfte och frågeställningar? För att inte fastna i något argument så släppte vi det tillfälligt och gick vidare. När vi återkom vid ett senare tillfälle hade båda nya perspektiv på arbetet och skrivandet, och efter en kort diskussion var vi alltid överens och kunde fortsätta arbetet.

Alla intervjuer förutom två har vi genomfört tillsammans, av dessa två genomförde vi varsin på egen hand. Efteråt tog vi del av varandras ljudinspelningar och transkriberade den intervjun som vi själva inte var närvarande vid, för att på så vis få full inblick i vad som säs på intervjun. De intervjuer som vi genomförde tillsammans delade vi upp och transkriberade var för sig. Detta innebar att vi transkriberade 4 intervjuer var och satt då på varsitt håll. Före och under transkriberingen gick vi igenom hur- och vilka saker vi skulle skriva så att transkriberingarna genomfördes på samma sätt och kom tillsammans överens om hur vi skulle förhålla oss till texten. Då vi har arbetat med vår empiri har vi hela tiden suttit tillsammans. På detta sätt har vi diskuterat oss fram till vårt resultat och vår analys.

5.9 Vår lärandeprocess

Under arbetets gång men även i efterhand har vi reflekterat över vår lärandeprocess. Vi kan se att intervjuerna hade sett annorlunda ut om vi hade genomfört dem nu igen. Till en början märkte vi att vi förhöll oss mycket till våra frågor i intervjuguiden, men ju mer bekväma vi blev i vår roll som forskare desto mer kunde vi gå utanför intervjuguiden på ett mer obehindrat sätt. Vi höll oss strikt till våra frågor i de första intervjuerna då vi var rädda att vi skulle glömma att fråga något. I efterhand har vi tänkt att vi borde ha övat på intervjuerna med exempelvis pilotintervjuer. Vi tror att vi då hade fått ut mer av de första intervjuerna vi genomförde där vi snabbt nöjde oss med respondenternas svar, utan att inse att vi då inte fick de djupa svar vi var ute efter. Vi tänker att vi kan se att denna lärandeprocess kan ge oss mycket i vårt kommande yrkesliv, att vi har lärt oss hur vi kan komma åt våra klienters berättelser för att skapa en större förståelse kring dem.

6 Resultat och analys

De teman vi kunde urskilja i vår empiri höll sig inom ramen för våra frågeställningar. För att underlätta läsningen samt förståelsen av vår analys har vi i detta kapitel inspirerats av våra frågeställningar: *Vilka skäl anger socionomer till varför de valde att fördjupa sig inom socialt arbete med barn och unga under sin utbildning? Hur uppfattar socionomer som inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga, det nämnda arbetet? Vilka skäl anger socionomer till varför de inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga?* Dessa frågeställningar kommer att utgöra våra huvudrubriker, som vi sedan även delat in i underrubriker. Varje frågeställning inleds med en kort sammanfattning över vad vi kommer att presentera under huvudrubrikerna. Vi har valt att presentera vårt resultat tillsammans med vår analys, där vi kopplar vår empiri till tidigare forskning samt vårt teoretiska perspektiv accounts.

6.1 Vilka skäl anger socionomer till varför de valde att fördjupa sig inom socialt arbete med barn och unga under sin utbildning?

6.1.1 Kort sammanfattning

För att få en förståelse för hur det kommer sig att våra respondenter valde att läsa fördjupningskursen “Socialt arbete med barn och unga” bad vi dem berätta om skälen för detta. Berättelsernas olika innehåll handlade bland annat om det rådgivande arbetet med barn och unga, men även om en önskan att arbeta på chefsnivå. En av våra respondenter hade även en klar tanke om att efter examen arbeta med myndighetsutövning med barn och unga. Respondenterna hade höga förväntningar på fördjupningskursen. Dessa förväntningar handlade bland annat om en önskan att fördjupningskursen skulle skilja sitt upplägg från övriga socionomutbildningen som de ansåg var bred och övergripande. Med fördjupningskursen önskade de sig just en fördjupning på avancerad nivå. Dessvärre upplevde de flesta av våra respondenter att kursen inte motsvarade deras förväntningar. Avslutningsvis under denna rubrik berör vi huruvida fördjupningskursen har påverkat respondenterna i deras yrkesval. De flesta respondenter hade inte blivit påverkade alls, medan två av våra respondenter blev påverkade till att inte alls vilja arbeta med myndighetsutövning med barn och unga i framtiden.

6.1.2 Jobba med barn

Under våra intervjuer med före detta socionomstudenter fick vi ta del av individuella berättelser om varför just socionomyrket lockade. Många av intervjupersonerna nämner socionomers breda arbetsfält som skäl till varför de valde denna utbildning. Fyra respondenter nämner psykologi som ett intresseområde som de skulle vilja arbeta inom, och två av dessa ville hellre läsa psykologprogrammet än till socionom.

Jag hade väl redan bestämt mig innan när jag gick på gymnasiet [...] att jag ville bli det eller psykolog. Och sen så i framtiden har jag velat bli psykoterapeut så då kände jag att jag väljer den lätta vägen via socionomlinjen istället för psykologilinjen för att kunna bli psykoterapeut. (Intervjuperson C)

[...] då sökte jag in till lite olika program, jag sökte faktiskt psykolog först, men kom inte in på det eftersom det är ganska höga krav, och kom istället in på socionom [...] (Intervjuperson B)

Vi kan se att dessa respondenters berättelser innehåller accounts i form av rättfärdiganden kring varför dem istället valde socionomprogrammet. Detta var dels på grund av bredden när det gäller val av yrkesområde, men även då det är lättare att komma in på socionomprogrammet än på en psykologutbildning. De talar om socionomprogrammet som den "lätta vägen" till att ändå kunna arbeta terapeutiskt. Vidare frågade vi hur det kommer sig att våra respondenter senare under utbildningen valde att fördjupa sig i socialt arbete med barn och unga. Inför den sista terminen på socionomutbildningen väljer studenterna ett första- och ett andrahandsval av avancerad kurs som de vill läsa.

Av våra åtta respondenter hade sju stycken valt socialt arbete med barn och unga som förstahandsval. Vi kan se att berättelsen från den respondent som hade kursen som andrahandsval skiljer sig från idealberättelsen, samt att hen använder rättfärdiganden genom att förklara att fördjupningskursen socialt arbete med barn och unga var ett andrahandsval. Den kurs som denna respondent valt i första hand blev inställd på grund av för få sökande. Utöver detta kan vi se att respondenten rättfärdigar sitt andrahandsval genom att uttrycka ett ointresse för de resterande valbara kurserna. Respondenten rättfärdigar även sitt andrahandsval med att kursen hölls i Helsingborg, vilket var till gagn för vår respondent. Vi kan se att detta ligger i linje med vad Scott & Lyman (2013: 58) menar, att då en person rättfärdigar en handling, så betonar hen handlingens positiva värde inför påståenden om

motsatsen. Ytterligare en av våra intervjupersoner nämner att en av anledningarna till att hen valde att läsa fördjupningskursen var på grund av kursens placering. Vi uppfattar utifrån intervjupersonernas förklaringar att det är av vikt i vilken studieort kursen ges. Deras berättelser säger att de inte ville pendla allt för långt och att detta var ett av skälen till att de valde just denna fördjupningskurs. Detta tänker vi gör att vissa studenter som kanske har en idé om att läsa en viss fördjupningskurs avstår detta på grund av kursens placering och istället väljer en annan kurs. Vi ser att detta bryter idealberättelsen då de inte söker en kurs på grund av ett genuint intresse för just det området, utan av mer praktiska skäl.

Vanligt förekommande i vår empiri är att våra intervjupersoner redan innan och under utbildningstiden hade en önskan om att få arbeta med denna målgrupp. Detta ser vi går i linje med idealberättelsen, där man söker sig till denna fördjupningskurs med en idé om att i framtiden arbeta med barn och unga. För ett par av våra intervjupersoner, exempelvis intervjuperson F, var detta ett beslut som låg långt tillbaka i tiden:

Jag ville jobba som kurator [...] Jag bestämde mig för det när jag gick i åttan redan, så jag var 16 år, och så kände jag att jag ville jobba med ungdomar i någon slags rådgivande form, så det var därför [...] jag kände att jag ville göra, jobba med människor som många säger, och ... jag vet inte, jag tyckte väl att ungdomstiden var en svår tid och så ville jag underlätta för andra i den situationen. (Intervjuperson F)

Liksom intervjuperson F uttryckte många av respondenterna en önskan om att arbeta med barn och ungdomar i någon form, då de tyckte att detta var ett intressant område vilket vi ser är i likhet med idealberättelsen. Många av respondenterna hade under utbildningstiden en klar tanke om *vad* de ville arbeta med i framtiden. De nämner bland annat yrkesområden som skolkurator, enhetschef och psykoterapeut. Att en av våra respondenter vill bli enhetschef anser vi går utanför vår tanke om idealberättelsen då man som enhetschef inte arbetar direkt med barn och unga. En alternativ idealberättelse fick vi av intervjuperson H som gjorde sin fältvecka på vuxenhabiliteringen, och fann där ett intresse för detta område. Hen hade även ett intresse av att arbeta med barn, och insåg under fältveckan att dessa områden kan kombineras. Vi tolkar detta som en alternativ idealberättelse då habilitering inte är ett fokusområde i fördjupningskursen "Socialt arbete med barn och unga".

Och då kände jag väl att när jag började plugga ville jag vara med någonting inom Hälso- och sjukvård ... så att då ... var jag på vuxenhabiliteringen, och då blev det så att det var ju roligt, habilitering, och just att få sitta på barnhabiliteringen. Så att redan från första terminen så har det funnits en tanke kring att jobba inom något så som jag gör nu då. (barnhabilitering) (Intervjuperson H)

Vi ser att nedanstående citat bekräftar vår tanke om idealberättelsen för vår studie, då intervjuperson E från utbildningens början till dess slut var inställd på att jobba som socialsekreterare på socialtjänsten med myndighetsarbete med barn och unga. Det var även anledningen till att hen sökte fördjupningskursen “Socialt arbete med barn och unga”.

När jag började läsa till socionom så var siktet inställt på att jag skulle jobba med barn [...] och det var väl tanken hela tiden ... även fram till att jag tog examen ... att jag skulle jobba med barn ... familjeenheten eller så [...] det var väl anledningen till att jag valde den kursen. (Intervjuperson E)

6.1.3 Förväntningar

Inför fördjupningskursen fanns det en del förväntningar på kursen och dess upplägg hos våra respondenter. Många av intervjupersonerna har i sina berättelser beskrivit socionomutbildningen som väldigt övergripande och bred, där man lär sig lite om allt inom socialt arbete. De har talat om en brist på föreläsningar som var mer konkret relaterat till det kommande arbetsfältet. Intervjupersonerna beskriver här upphävbarhet som en ursäkt då de menar att denna brist på mer konkret relaterade föreläsningar har gett dem bristfällig kunskap i yrkesområdet. Många hade önskat en mer praktiskt lagd utbildning för att på detta sätt uppnå en högre kunskapsnivå. Inför fördjupningskursen fanns därför en förhoppning hos våra respondenter att de genom kursen skulle få denna konkreta kunskap med mer praktisk förankring, samt att de skulle få en *fördjupad* kunskap om det sociala arbetet med barn och unga. Intervjuperson E och C uttrycker sig så här:

[...] förväntningar då med på att vi skulle gå djupare in på liksom de olika yrkeskategorierna man kan jobba inom när man jobbar mot barn i socialt arbete

[...] Så hur ... om man jobbar med barn och unga, hur gör man det, var gör man det ... men mer praktiskt när man går till sitt arbete. (Intervjuperson E)

Alltså jag hade ju förväntningar av att man skulle få ganska mycket metoder kring hur man arbetar inom myndigheter och så, med barn och unga. (Intervjuperson C)

Det var bara en av våra åtta respondenter som upplevde att fördjupningskursen levde upp till dessa förväntningar. Denna respondent hade förväntningar om att fördjupningskursen inte enbart skulle handla om att utreda barn, utan att man skulle få en bredare bild. Hen menar att oavsett var man arbetar som socionom så behöver man ha med sig barnperspektivet, vilket hen upplevde att de fick med sig från fördjupningskursen. Vi kan se att de övriga respondenternas berättelser vittnar om en besvikelse i att fördjupningskursen inte skiljde sig från socionomutbildningen i stort:

Vi som läste vår kurs då fick mer en repetition än så mycket nytt och det kan jag känna att jag hade önskat... så den generella känslan var när jag var färdig... att ja den var bra att läsa... jag fick lite repetition och förhoppningsvis något nytt men... jag hade likväl kunnat gå någon annan kurs också för de hade nog gett minst lika mycket... om inte mer. (Intervjuperson H)

Eh, den var ju som hela utbildningen är, väldigt *bred*, så det var som att den skulle gå igenom *allt*. Det var lite anknytningsteori, det skulle va lite med ungdomars identitet, ja, det skulle liksom va väldigt så, [...] det skulle va fördjupningskurs, men man gick ändå inte in på djupet på någonting. (Intervjuperson F)

Vi kan se att dessa intervjupersoner anser att det är utbildningen, och framförallt fördjupningskursens, ansvar att ge studenterna rätt och tillräckligt djup kunskap i området för att känna sig förberedda för att utföra denna typ av arbete. De beskriver även en upphävbarhet, då rätt kunskap behövs för att veta vad arbetet innebär och hur det ska utföras. Detta menar några av våra intervjupersoner att utbildningen hade kunnat tillföra genom mer praktiskt lagda föreläsningar. Via Lunds Universitets hemsida kan man läsa att studenterna efter fördjupningskursen ska ha blivit bättre rustade för en arbetsmarknad som blivit mer

komplex med nya etiska dilemman och värderingar. Studenterna ska efter kursen klara av de allt större kunskapsbaserade krav som ställs på socionomer som är verksamma inom socialt arbete med barn och unga (Lunds Universitet 2016). Utifrån våra intervjuer uppfattar vi att det var få av våra respondenter som upplevde att kursen var på avancerad nivå som skulle ge studenterna en djupare kunskap och förbereda dem för detta arbete.

6.1.4 Kursens påverkan inför yrkesval

Vi bad våra respondenter berätta om fördjupningskursen har påverkat deras yrkesval. Fem av åtta har inte blivit påverkade alls, varken avskräckta för eller inspirerade att arbeta inom socialtjänstens myndighetsarbete med barn och unga. Två av våra respondents berättelser skiljer sig från idealberättelsen då de menar att de genom kursen har blivit påverkade till att inte vilja arbeta inom detta arbetsområde. Intervjuperson A var stark i sin åsikt när hen berättar att kursen har påverkat till att *inte* arbeta med detta. *Aldrig*. Intervjuperson A var inte ensam om att tänka bort en framtid inom detta arbete, intervjuperson D hade samma upplevelse:

Inte mitt yrkesval ... skulle jag inte säga ... eller på ett sätt kanske att det stärkte mig ännu mer att jag *inte* vill jobba med det (skrattar till) hemskt och säg ... men alltså ... för jag har verkligen gått ifrån det [...] (intervjuperson D)

Vi kan se att våra respondenter anser det olyckligt att en fördjupningskurs kan ha den sortens påverkan att studenter efter avslutad kurs väljer bort att arbeta inom det fördjupade området. Fördjupningskursen är bland det sista socionomstudenten läser innan examen, denna kurs bör inspirera och motivera sina deltagare till att se en framtid inom detta arbetsområde, inte få dem att välja bort det område där de har bredast kunskap efter utbildningen. Utifrån idealberättelsen så söker sig de som vill arbeta med barn och unga till denna fördjupningskurs. Om kursen då får dem att inte vilja arbeta inom detta område, så skulle det kunna vara en av anledningarna till varför det råder brist på sökande socionomer med fördjupad kunskap om barn och unga till detta myndighetsarbete.

Vi har endast kunna urskilja en idealberättelse av våra åtta respondenter, där visionen från utbildningens start var att senare få arbeta med barn och unga, vilket hen även gjorde. Denna respondent berättar även till skillnad från de andra att fördjupningskursen påverkade hen till att vilja arbeta och söka sig till detta arbetsområde. Hen beskriver att den kunskap som

utbildningen och fördjupningskursen gett gjorde att hen kände sig bäst förberedd för att arbeta med detta, att det är den kunskap och erfarenhet man bär med sig som leder en mot ett visst yrkesområde.

[...] det är klart att, att det är av vikt, var man gör sin praktik och vilken fördjupningskurs man går för att det gör att man känner sig tryggare så här att när man ska söka jobb liksom, vad man faktiskt kan och inte kan, också för att socionomutbildningen *är* så bred som den är och så övergripande att så här... att man känner ju lite ibland så här att vad är det jag har lärt mig för jag har lärt mig så mycket om allt, vad är det jag faktiskt kan, och då är det klart att det blir en extra trygghet när man har gått en sån kurs så att så här, det här kan jag mer, vilket leder till att man kanske söker sånt jobb, så ja, det har det väl säkert gjort.

(Intervjuperson B)

6.2 Hur uppfattar socionomer som inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga, detta arbete?

6.2.1 Kort sammanfattning

I detta avsnitt berör vi respondenternas uppfattningar om myndighetsarbetet med barn och unga på socialtjänsten. Dessa uppfattningar grundar sig på erfarenheter från respondenterna själva och från bekanta, men även på hur allmänheten ser på socialtjänstens arbete. Vi har fått ta del av berättelser gällande svårigheterna i att rekrytera socionomer till denna arbetsplats. Mycket handlar om arbetets resurser och förutsättningar. Respondenterna har även uttryckt synpunkter och åsikter på vad som borde förbättras för att behålla befintlig personal samt för att locka till sig nya socionomer.

6.2.2 Respondenternas uppfattning

Vid våra intervjuer bad vi våra respondenter att beskriva sin uppfattning om myndighetsarbetet med barn och unga. Utifrån intervjuerna kan vi se att beskrivningarna vi fått om hur respondenterna uppfattar yrket grundar sig på hur det pratades om denna arbetsplats på andra avdelningar där de nu arbetade, men även på den generella uppfattning de hade om arbetsplatsen utifrån egen eller bekantas erfarenhet. En av våra respondenter menar att det finns en del fördomar i allmänhetens uppfattning om socialtjänsten och

socialsekreterare, och att det finns en okunskap i vad socionomyrket innebär. Hen anser att detta behöver förändras för att höja socionomers yrkesroll och status i samhället.

[...] jag tycker att samhället har en viss, ja dom uppfattar det yrket på ett visst sätt, och man måste förändra *det* för att kunna höja vårt, våran yrkesroll inom socialtjänsten. [...] Jag tänker lite så som när det gäller andra myndighetsutövningsyrken som typ polisen, och som brandmän, när jag var liten så var det ändå att man kom ut i skolor och pratade med personer och jag kan se att det ändå förändrar personers, unga människors bild utav dom yrkena, och jag skulle vilja se mer, att man är mer ute i olika verksamheter och pratar om den rollen så att man inte bara kopplar socionomer till socialtjänsten utan det finns många andra yrkesområden du kan jobba som. Så jag tycker att man kan börja redan där. (Intervjuperson C)

Om vi väljer att se citatet ovan utifrån Scott & Lymans (2013: 58) begrepp rättfärdigande, kan vi se att intervjuperson C till viss del förklarar socialtjänstens låga status genom allmänhetens uppfattning och fördomar om detta arbete. Hen menar att dessa uppfattningar och fördomar grundar sig i brist på samhällsinformation. Scott & Lyman (2013: 62-68) menar att en account blir accepterad, dels utifrån vilken situation den presenteras i och dels beroende på vilka bakgrundsförväntningar som finns på det account som presenteras. Den account som intervjuperson C uttrycker i form av rättfärdigande blir accepterad av oss då vi som socionomstudenter befinner oss i samma sociala kontext som intervjuperson C. Som socionomstudenter har även vi råkat ut för allmänhetens fördomar om vårt kommande arbetsfält. Detta gör att våra bakgrundsförväntningar stämmer överrens med det account som respondenten presenterar för oss.

Respondenternas egna uppfattningar om yrket som vi kunde utläsa i deras berättelser var att de inte upplever att det finns tid och utrymme att göra det jobb de skulle vilja göra. Flera av våra intervjupersoner nämner detta ihop med arbetsbelastning och personalomsättning som exempel på förklaringar till varför detta påverkat barn- och familjeenheten till att bli ett mindre attraktivt arbete att söka sig till. Intervjuperson D uttrycker att arbetet på grund av den rådande situationen fått en lägre status:

Och det hör jag ju nu på mitt jobb [...] det är personalomsättning och det är liksom få sökande, svårt att rekrytera och chefer som säger upp sig [...] innan var det så man hörde om försörjningsstöd tyckte jag ... att det var där ingen ville jobba men nu har det blivit mer så att det är på barn [...] som har fått lägre status på något vis ... innan var det nog mer stjärnstatus tror jag [...] just för att man inte kan göra det jobbet man kanske skulle vilja, det finns inte tid och utrymme. (Intervjuperson D)

Intervjuperson B var den enda av våra respondenter som tidigare arbetat med barn och unga inom socialtjänsten. Hen beskriver att stämningen i arbetsgruppen ändå var god, även om arbetssituationen var dålig. Tillsammans kunde de diskutera sin situation, upplevelsen av den och dess konsekvenser:

[...] vi pratade väl mycket ... personalomsättningen, stress, att man inte hann med, folk som sluta och det var ganska mycket, kanske besvikelse när folk slutade [...] Jag trodde inte att arbetet var som det var liksom, absolut inte. Jag tror inte man kan förstå det ... om man inte har varit där. Det tror jag inte, för man kan nog inte förstå den, den otillräckligheten som man kan känna när man faktiskt jobbar med ... ja med barn och ungdomar som faktiskt är ett så otroligt viktigt jobb och man vet ... man vet vad konsekvenserna kan bli om man inte gör sitt jobb. (Intervjuperson B)

Intervjuperson G beskriver sin uppfattning av arbetssituationen på socialtjänsten med barn och unga på följande sätt:

Det var väl det sämsta exemplet som det alltid refererades till [...] Just arbetsbelastningen, dom svåra besluten och att ... de tjänade säkert inte sämst av alla socialsekreterare i huset, men i proportion till det jobbet de gjorde, den arbetsbördan de hade så var det ingenting som lockade. (Intervjuperson G)

Den arbetsbelastning för socialsekreterarna som arbetar med myndighetsutövning med barn och unga som intervjuperson G talar om bekräftas även av intervjuperson F. Hen beskriver hur de brukar prata om denna enhet på hans arbetsplats, och att de har väldigt svårt att

samarbeta med dem på grund av att de är så överbelastade. Vi kan se att den arbetsbelastning som respondenterna talar om kan relateras till det allt mer administrativa som arbetet innehåller, vilket även kan påvisas i tidigare forskning. Björkdahl Ordell (1990: 161) beskriver detta i sin studie, där en kvinna i studien som arbetat med socialt arbete med barn och unga upplevde att en enda liten åtgärd i arbetet krävde många komplicerade administrativa rutiner och att pappersexercisen därför blev betungande. Detta bekräftar även Hans Bäckström i Wihlborgs (2016) artikel då han uttrycker att det sociala arbetet och viljan att hjälpa människor nedprioriteras och leder till ett arbete med mer administrativa uppgifter än klientmöten. Konsekvenserna av detta blir bland annat ökad stress och otillräcklighetskänslor hos socionomerna (Wihlborg 2016 & Mor Barak et al. 2006:548–577). En av våra respondenter beskriver sin upplevelse av de negativa konsekvenser som det mer och mer administrativa arbetet för med sig:

Det är mycket att man inte får den här biten utav bemötande och förhållning, man har inte *tid* för att sitta och prata med personen du träffar framför dig, utan det är mycket pappersarbete och det är mycket lagar och regler som stramar åt ditt arbete [...] det är fortfarande den uppfattningen jag har nu när jag pratar med kollegor som jobbar på socialtjänsten [...] och jag tror att som socionom, det är inte det man söker [...] för att få ut det man vill utav utbildningen och sitt arbete framöver.
(Intervjuperson C)

Intervjuperson C tar härmed upp några av de anledningar till att socialarbetare avslutar sin anställning som Björkdahl Ordell (1990: 154) skriver om. Att socialarbetare som vill förändra sin arbetsmiljö möter motstånd och därmed söker sig till något annat. De får ingen möjlighet att förverkliga sina visioner om hur det sociala arbetet faktiskt borde bedrivas. Visionerna om hur socialt arbete borde bedrivas var något som flera av våra respondenter berättade om. De nämner volontärskapet som det sociala arbetet kommer ifrån, och att när man vill bli socionom så har man en sorts "Florence Nightingale ideologi". Vi utläser från våra respondenter att de anser att det råder ett pressat läge inom socialtjänsten som arbetsplats. De berättar om för lite tid till att utföra arbetet, för mycket pappersarbete och en brist på stöd från cheferna. Utifrån deras svar tolkar vi detta som att det inte var vad de eftersökte i yrkeslivet, och vi kan se att deras uppfattning om arbetet hänger ihop med varför de valt att inte arbeta med myndighetsutövning med barn och unga, vilket vi kommer in på under rubriken 6.3.

[...] det blev ... ja väldigt pressat och man kände att man inte hade möjlighet att göra det man ... ja men ville och skulle och att man kände sig ganska otillräcklig många gånger och det var inte en kul känsla för man visste att man skulle egentligen behöva göra mer, men man fick bara släcka bränder och det var inte det ... den sortens sociala arbete jag ville göra. (Intervjuperson B)

6.2.3 Svårt att rekrytera socionomer/personalomsättning

Utvecklingen har gått från att det är svårt att rekrytera erfarna socionomer till socialtjänstens myndighet för barn och unga, till att det vid rekrytering nu finns en brist på sökande socionomer (Vision 2015). För många kommuner i landet är det svårt att rekrytera men även att behålla personal då både nyutbildade socionomer och erfarna socialsekreterare väljer bort socialtjänsten på grund av arbetets låga status och dåliga villkor (Interpellation 2015/16:564). Av de åtta socionomer vi intervjuade var det bara intervjuperson H som uttryckte en förvåning över att socionomer inte söker arbete på enheten för barn och unga. Hen avslutar sin fundering kring detta med frågan om socionomer inte söker sig just *dit*, eller om det faktiskt finns en brist på socionomer även inom andra yrkeskårer.

[...] jag blir lite chockad över att det är så svårt ... tänker nu när man hör i X-kommun då, här är ju ändå X-universitet som också har en socionomutbildning och jag pratade med en avdelningschef förra veckan som jobbar på socialtjänsten som sa att det är *jättesvårt* att rekrytera socialsekreterare, som socionomer då ... Det är många andra som söker men inte socionomer och hon sa det att de vill ju ha socionomer [...] men att det är generellt svårt ... så att vi är ju ganska attraktiva och det är ju roligt att få höra också men då är ju frågan om man inte väljer att söka dit, eller finns det samma brist på socionomer inom andra yrkeskårer ... jag vet inte. (Intervjuperson H)

Våra sju övriga respondenter var inte förvånade över svårigheterna att rekrytera, och de angav olika anledningar till varför de tror att det är svårt att idag rekrytera socionomer till socialtjänstens myndighetsarbete med barn och unga. Respondenterna pratar om stress och tufft arbetsklimat, om dålig lön i kombination med hög arbetsbelastning och ett stort ansvar,

men även om dåliga förutsättningar och för mycket pappersarbete vilket leder till att man inte längre har tid till sina klienter eller kan göra ett bra jobb. Vi kan se att det gemensamt för våra respondenter finns en berättelse om myndighetsarbetet med barn och unga, som verkar ha etablerats hos socionomerna. På det sätt som socionomerna talar om och framställer denna arbetsplats tänker vi förstärker bilden av dagens socialtjänst och kan vara bidragande i svårigheterna att rekrytera socionomer till denna arbetsplats. Vår tolkning är att socionomerna utifrån idealberättelsen har haft en ambition om att arbeta i ett område som tidigare hade hög status, dock har denna status försvunnit och socionomerna med den.

Intervjuperson F upprätthåller det vi upplever vara den generella berättelse om myndighetsarbetet med barn och unga, och tror att socionomer är rädda att den stress och de arbetsvillkor som idag råder på socialtjänsten ger en oro för att man inte ska må bra i arbetet och därför söker sig därifrån. Utifrån citatet nedan kan vi urskilja att intervjuperson F använder stress och arbetsvillkor som förklaringar till att man väljer att inte arbeta med myndighetsarbete med barn och unga, och rättfärdigar detta med att det finns andra arbeten att söka.

Jag tror att ... man kanske är orolig att man inte ska må bra i det jobbet, att ... att det är många som inte söker det. Tror de är oroliga att de inte ska få tillräckligt med stöd för att klara av det. Och sen är, det finns så många olika typer av jobb att söka, man kanske väljer något annat. (Intervjuperson F)

Kullberg (2011: 54) bekräftar att socionomer har ett brett arbetsfält, vilket bidrar till att socionomer har möjligheten att söka sig till nya verksamhetsfält inom det sociala arbetet. Tre av våra respondenter tror att det är bredden på socionomers yrkesfält som gör att socionomer idag hellre söker sig till andra områden än just socialtjänsten. Vidare talar de om de samhällsförändringar som har öppnat upp nya och bredare områden för socionomer att arbeta inom. Med samhällsförändringar menar de den flyktingström som dragit in över landet och alla ensamkommande flyktingbarn vars behov kommunerna ska tillgodose i form av boenden. Detta gör att det inte bara behövs fler socialsekreterare utan det har även skapat nya jobb i form av boendepersonal, verksamhetsledare och enhetschefer:

[...] det har startats väldigt mycket nya tjänster det senaste halvåret för socionomer med anledning av flyktingmottagandet som kommunerna har fått kasta sig över ...

direkt då ... vilket har gjort att det saknas personal på många andra ställen då personer har flyttat på sig [...] (Intervjuperson E)

Intervjuperson B som har arbetat med socialtjänstens myndighetsarbete med barn- och unga berättar om svårigheter att rekrytera och hög personalomsättning. Detta för med sig konsekvenser för de som är kvar. Så här säger hen om detta:

[...] jag jobbade där tror jag totalt kanske ett och ett halvt år och när jag slutade så var jag nästan den som var mest erfaren i min arbetsgrupp och man fick ju väldigt mycket ansvar på sig, ganska direkt ... och man hade ganska stor press att det kom väldigt många nya hela tiden, då skulle man lära upp dom [...] då fick man ännu mer ärenden, ännu mer utredningar, det skulle bara matas på [...]

(Intervjuperson B)

I ovanstående skildringar har våra intervjupersoner berättat om flera anledningar till varför de tror att det idag är så svårt att rekrytera socionomer till myndighetsarbetet med barn och unga. Vi upplever att de anledningar som socionomerna uttalar ligger till grund för varför arbetet har mist stora delar av sin status, och tolkar dessa anledningar som accounts till varför socionomer inte söker sig till socialtjänsten. Vi funderar över hur det har kunnat gå så här långt, att detta före detta "statusfyllda arbete" numera, vad vi har förstått utifrån våra respondenter berättelser och tidigare forskning (Tham 2009, Hansung 2011, Kullberg 2011, Björkdahl Ordell 1990), verkar vara en arbetsplats med dåliga förutsättningar och arbetsvillkor som socionomer inte vill arbeta i.

6.2.4 Vilka förändringar behövs för att behålla/locka till sig socionomer?

Det finns idag, tack vare forskning och metodutveckling mycket kunskap om vad som fungerar på socialtjänsten som arbetsplats. Jämfört med tidigare är detta arbete mer utvecklat och professionellt. Trots detta saknas rätt förutsättningar för att göra ett gott arbete för socialarbetarna då nya resurser istället gått till att följa riktlinjer, administrativt arbete, nya lagregleringar samt strävan att inte göra fel och bli "prickad" (Wihlborg 2016). Genomgående hos alla våra åtta respondenter var att det finns tydliga förändrings- och förbättringsområden för att socialtjänsternas myndighetsavdelningar för barn- och unga ska kunna behålla sina befintliga anställda samt för att kunna rekrytera nya socionomer. Vår empiri visar att våra

respondenter använder accounts som; högre lön, ansvarsfördelning, utvecklingsmöjligheter och lägre arbetsbelastning som led i att kunna höja arbetets status.

Det är ju så många olika delar, man måste ju värdesätta personal och det handlar mycket om resurser, att man ska vara tillräckligt många så att man har rimlig arbetsbelastning tror jag, till att börja med. Och sen verkligen, att man tar hand om personalen, och speciellt när det börjar visa tecken på utbrändhet och stress. Sen satsa mycket på processhandledning och många enhetschefer, många första socialsekreterare och handledare. (Intervjuperson F)

Intervjuperson D och G vill se mer utvecklingsmöjligheter och en bättre lönesättning inom socialtjänsten och uttrycker sig såhär:

Bättre lön tänker jag, mer kompetensutveckling alltså så ... att man kanske får läsa master på arbetstiden [...] (Intervjuperson D)

[...] dom behöver bygga upp någon form av ... program eller, vad ska man säga, så att det finns utvecklingsmöjligheter, sen är det ofta, många upplever det som taket, att på soc kan man inte liksom, avancera nånting så här, där behöver dom se över så att det finns så att man kan det, det är *ett* steg på en lång väg, de flesta börjar ju när de är 23 liksom, 23, 24, 25, och då vill man ha utvecklingsmöjligheter [...] De behöver se över lönesättningen, [...] de ligger dåligt till när det gäller konkurrens till den privata sektorn, från andra verksamhetsområden. Sen behöver de *självk*lart se över, det här som vi pratade om tidigare, det här med att det måste finnas nån ansvarsfördelning, att unga nyexaminerade socionomer *inte* får dom tuffaste ärendena. (Intervjuperson G)

För att få de befintliga socialsekreterarna att stanna kvar vill intervjuperson A att arbetsgivarna ska ta hand om dem bättre när de börjar, detta genom introduktion i arbetet.

[...] och sen tror jag inte att man får tillräcklig introduktion ... utan man slängs in i det direkt [...] just för att socionomutbildningen är så bred så skulle man nog

behöva gå bredvid någon annan ett par månader innan man börjar jobba [...]

(Intervjuperson A)

Våra intervjupersoner är överrens om att flera förändringar behöver göras och menar att det inte räcker att enbart se över ett förändringsområde. Kullberg (2011: 58) beskriver att de förändringar som måste ske behöver vara i linje med socionomers skäl till att de lämnar sin anställning samt motiven bakom socionomers karriärer. Liksom våra respondenters accounts anser Kullberg (2011: 58) att det ska finnas goda möjligheter till personlig utveckling, möjlighet att påverka arbetet, ökat handlingsutrymme och förändrat innehåll i arbetet. Många av våra intervjupersoner berättar även om låga löner som en anledning till att socionomer inte söker sig till socialtjänsten och arbetet med barn och unga. De menar att man genom att höja ingångslönerna även höjer arbetets status och på så sätt kan locka till sig socionomer. Intervjuperson A belyser att en viktig aspekt är att få de erfarna socialsekreterarna att stanna kvar, detta genom att se över lönefördelningen mellan nyanställda och erfarna.

Dels ta hand om de som de redan har [...] det har ju stått i tidningen att nyexaminerade nyanställda socialsekreterare tjänar mer lön än de som jobbat i 15-20 år ... de får mer i ingångslön än vad de har ... och så får man ju inte erfarna socialsekreterare att stanna kvar. (Intervjuperson A)

Våra intervjupersoner belyser att lönen för socialsekreterare behöver ses över för att höja yrkets status, dock uttrycker Hans Bäckström i Whilborgs (2016) artikel att en högre lön endast brukar vara en kort "lindrig", och om det inte fungerar på arbetsplatsen så slutar den anställde ändå. Vår tolkning av empirin är att man som handläggare inte har möjlighet att påverka arbetsmiljön i den mån man skulle vilja. Våra respondenter menar att det handlar mer om vad politikerna vill och inte vad man själv kan göra på tjänstenivå. Genom att titta tillbaka på kapitlet "tidigare forskning" kan vi se att det i detta nu pågår en diskussion på riksdagsnivå genom interpellation 2015/16:564, på grund av den situation Sveriges socialtjänster befinner sig i. Interpellationen belyser kommuners stora svårigheter att rekrytera och att behålla personal. Konsekvenserna av detta blir att socialsekreterare och nyutbildade socionomer väljer bort socialtjänsten på grund av arbetets låga status och dåliga arbetsvillkor (Interpellation 2015/16:564). Utmaningen vi kan se för arbetsgivarna är att det finns flera förbättringsområden som behöver ses över för att socionomer ska söka sig till socialtjänsten.

Vi ser att det är de accounts våra respondenter tar upp när de talar om bristande arbetsvillkor som kommunerna behöver förändra för att göra denna arbetsplats mer attraktiv igen.

6.3 Vilka skäl anger socionomer till varför de inte arbetar med barn och unga inom socialtjänsten?

6.3.1 Kort sammanfattning

Under denna rubrik tar vi upp hur det kommer sig att våra respondenter idag inte arbetar med myndighetsutövning med barn och unga. Detta går hand i hand med våra respondenter uppfattningar om yrket och arbetsplatsen som vi presenterat i föregående avsnitt. Många berättar att det tack vare socionomers breda yrkesfält är lätt att välja ett annat arbete.

Respondenterna menar att arbetet på socialtjänstens barn- och familjeenheter är ett tungt arbete med stort ansvar och tror att många idag blivit rädda för detta arbete på grund av den rådande situationen med sämre arbetsvillkor och högre arbetsbelastning än många andra arbetsplatser. Avslutningsvis berör vi huruvida socialtjänsten i framtiden kommer att vara en arbetsplats för enbart socionomer, eller om våra respondenter tror att socialtjänstens barn- och familjeenheter kan bli en arbetsplats för fler professioner.

6.3.2 Hur kommer det sig att du inte har arbetat med myndighetsutövning med barn & unga?

Våra intervjupersoner har gett oss sina individuella berättelser kring varför de inte har arbetat med myndighetsutövning med barn och unga samt varför de idag inte arbetar inom denna yrkeskategori. Deras berättelser skiljer sig inte märkbart ifrån varandra utan vanligt förekommande skäl handlar om att det inte lockar att söka sig till en arbetsplats med hög personalomsättning, tunga arbetsuppgifter och brist på handledning och stöd. De talar även om att arbetet fokuserar kring barn som inte mår bra, utan behöver stöd och hjälp. Detta gör att det behövs stöd och resurser för att socialsekreterare ska kunna göra ett bra jobb. För intervjuperson G handlar valet att inte arbeta med myndighetsutövning med barn och unga främst om hur förutsättningarna för arbetet ser ut idag.

Det beror främst på att det är så usla förutsättningar när man jobbar med det [...] för det första är det väldigt stort ansvar, det är hög personalomsättning på alla socialkontor som jag känner till med barn och ungdomssidan, i X-stad var det högst omsättning på barn och unga, alltså utredning, när jag jobbade där, och det är väl de främsta anledningarna [...] det täcker väl in alla aspekter i det jobbet, det

är dålig lön, det är dåliga förutsättningar att göra ett bra jobb, det är stressigt, det är låg trivsel eller vad man ska säga. Dessutom så erbjöds vi som hade försörjningsstöd, vi hade regelbunden handledning, och jag vet att det hade inte alla grupper på barn och unga, och då tycker jag ... då är det en eftersatt grupp. (Intervjuperson G)

Interpellation (2015/16:564) styrker det som intervjuperson G tar upp i ovanstående citat. Den nämner hög arbetsbelastning, hög personalomsättning, nya arbetsuppgifter utan att stärka upp med personal, administrativa krav som tar tid från klientarbetet, för lite resurser till handledning och en avsaknad av specialistutbildning, och menar att socialtjänsten på grund av detta idag inte har rätt förutsättningar. Vi kan se att våra respondenter rättfärdigar sitt val av att inte vilja arbeta med myndighetsutövning med barn- och unga på politikerna, och på hur dessa politiker påverkar socialtjänsterna med sin styrning uppifrån. Det vi tolkar utifrån våra respondenters berättelser är att det är politikernas ansvar att se till så att kommunernas socialtjänster är en attraktiv arbetsplats.

Det är inte enbart förutsättningarna på arbetsplatsen som gör att våra respondenter väljer bort detta arbete, det är även utifrån de psykiska påfrestningar som arbetet kan innebära. För intervjuperson E har det varit ett strategiskt val utifrån arbetserfarenhet och vänners erfarenheter.

[...] det har varit ett strategiskt val mer [...] jag har idag inget direkt sug av att jobba ... i alla fall inte av att jobba inom barn- och familjeenheten [...] just för att jag jobbar med myndighetsutövning idag och kan se svårigheter med myndighetsutövning och vad som borde fungera bättre ... vilket jag tror är svårt med barn och familjeenheten, och jag har ju före detta klasskamrater och vänner som jobbar som socialsekreterare inom barn och unga som vittnar om att det är tungt, att det är tufft liksom [...] jag tycker jättemycket om barn men jag känner mig själv så pass väl att jag nog hade känt att det var mer jobbigt för mig än stärkte mig. (Intervjuperson E)

Citatet ovan nämner accounts som: svårigheter med myndighetsutövning, tungt och tufft (arbete), och förklarar genom dessa accounts sitt val till att inte arbeta inom denna yrkeskategori. Även intervjuperson H förklarar sig på liknande sätt. Denna respondent har

vänner vars erfarenheter av arbetet har spelat en stor roll, och påverkat hen till att välja bort arbetet med myndighetsutövning med barn och unga.

Det är ju helt personligt varför jag inte gör det, och det är ju på grund av mina vänners erfarenheter ... de har trivts men det har varit en liten resa eller så, att jobba med barn och unga och jag känner en som blev sjukskriven [...] för att det är tunga uppgifter, man kanske inte får den hjälp som man behöver utan det är helt enkelt för hög belastning för att kunna göra sitt jobb bra ... då går man hem med dåligt samvete [...] hon var kanske ett år på den arbetsplatsen och jag hörde hur det var, då är inte jag jättesugen på att söka dit [...] så, det är egentligen inte för arbetsuppgifterna utan att man är rädd för att inte kunna göra ett bra jobb [...]

(Intervjuperson H)

De berättelser som våra respondenter har fått från sina bekanta, kan vi tolka utifrån Orbuch (1997: 459-461) då han menar att människor konstruerar berättelser om sig själva för att bidra till en förståelse kring sin situation. Orbuch (1997: 459-461) menar att den sociala processen i att anförtro sina berättelser (accounts) till andra har positiva konsekvenser för personers psykiska välmående och för den sociala interaktionen. Den tolkning vi gör är att respondenternas bekanta har delat sina upplevelser genom berättandet av sin situation på arbetet. Vi tänker att dessa berättelser bidrar dels till att lätta på stress och ångest, och dels att det ger berättaren möjlighet att presentera sina accounts. Hur berättaren väljer att presentera sina account är avgörande för hur andra kommer att se på denna. Detta menar Orbuch (1997: 462) övertygar berättaren och andra om trovärdigheten i berättarens verklighet. Vi kan se att våra respondenters bekanta har, genom sina berättelser om arbetsplatsen, fått våra respondenter att inte vilja sätta sig själva i den situation som idag råder på socialtjänsten med myndighetsarbetet med barn och unga.

Intervjuperson D beskriver att det aldrig har tilltalat hen att arbeta med myndighetsutövning med barn och unga. Detta handlar dels om bristande resurser på arbetsplatsen, men även om att det är ett psykiskt påfrestande yrke som inte passar hen som person.

[...] alltså det har aldrig riktigt tilltalat mig, jag har tyckt att det verkat så hemskt på något sätt ... jag är jätteglad över att folk vill jobba med det så men det har inte tilltalat mig ... just att jobba med det värsta av det värsta [...] att vara den som

kommer och plockar bort barnet från den miljö som är så fruktansvärd på något vis. (Intervjuperson D)

Den av våra åtta respondenter som har arbetserfarenhet av myndighetsarbete med barn och unga valde att säga upp sig efter 1 ½ år då hen kände att hen inte ville arbeta med myndighetsarbete mer. I samband med detta skulle intervjupersonen även flytta till en ny stad och tog då möjligheten att söka sig till en ny arbetsplats. I sökandet avstod vår respondent helt ifrån att söka arbete inom socialtjänsten då läget var mer pressat i den nya staden. Vi upplever att respondenten rättfärdigar detta genom att uttala att hen inte vill ha den pressen och stressen i sitt liv. Utifrån Orbuch (1997: 458) kan vi se att vår respondent utvecklar dessa accounts för att förklara varför hon avstod från att söka arbete inom socialtjänsten. Detta för att upprätthålla sin personliga status och självkänsla (ibid). Utifrån detta tänker vi att om vår respondent skulle gå ifrån sina personliga värderingar och söka ett arbete inom socialtjänsten som hen inte vill ha, skulle hen radera sin självkänsla och personliga status. På frågan om intervjupersonen skulle kunna tänka sig att gå tillbaka till samma arbetsuppgifter igen svarar hen såhär:

Ja absolut [...] jag tyckte ju att arbetsuppgifterna var väldigt bra och det är ett roligt jobb, men jag hade ju aldrig gjort det under dom förutsättningarna som råder. Och, jag vet inte, det kanske finns vissa kommuner där ute som liksom, där dom känner att så här, vi känner oss tillräckliga och vi kan göra ett bra jobb, absolut, en sån kommun hade jag kunnat tänka mig att jobba i men, jag vet inte riktigt var dom finns, och (skratt) så nej, jag skulle inte ... inte i dagens läge med den socialtjänsten som vi har nu, så skulle jag *aldrig* göra det igen.

(Intervjuperson B)

6.3.3 Professionsförändring i socialtjänsten

För att kunna arbeta inom den sociala barn- och ungdomsvården krävs idag behörigheter till socialsekreteraryrket. Kravet infördes som ett led i att säkra kvaliteten i stödet till utsatta barn, men det är även ett sätt att stärka socialsekreteraryrket (Socialstyrelsen 2014). Statsrådet Åsa Regnér (S) menar att det är viktigt med höga kompetenskrav inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Dels för att det är ett kvalificerat arbete, men även för att höja statusen på yrket och verksamheten. Kringgår man kraven på behörighet riskerar man att tappa personalens

absolut viktigaste verktyg; deras utbildning och erfarenhet (Interpellation 2015/16:564). En av våra intervjupersoner menar istället att det behövs *ytterligare* krav för att klara av den komplexitet som myndighetsarbetet med barn och unga innebär. Vår respondent berättar om privata erfarenheter där socialsekreteraren hanterade ärendet med bristande kompetens. Beslut som fattades stod utan grund och när det till slut granskades stod inte chefen bakom socialsekreterarens beslut, och dennes vikariat avslutades. Därför menar Intervjuperson A att:

Det enda sättet för att kunna komma tillrätta med sådana saker det är om det blir legitimation. Så man blir ansvarig för det man gör. (Intervjuperson A)

Tvärtemot SKLs önskan om att kringgå behörighetskraven, tänker sig de flesta av våra respondenter en framtid där socialtjänsten är en arbetsplats för socionomer eller de med likvärdig utbildning. En annan synvinkel på detta har intervjuperson H, som framför att andra professioner än socionomer inom socialtjänsten vore fördelaktigt. Hen menar att dessa professioner dock inte skulle ha samma arbetsuppgifter eller arbeta på ett gemensamt sätt, utan utifrån dess utbildning och specialkompetens. Detta för att jobba med det man är bra på samtidigt som man täcker ett större behovsområde:

[...] jag tror det hade varit av värde att ta in andra professioner ... att man hade kunnat hjälpas åt ... mer administrativ personal som hade kunnat utföra *det* arbetet och sen då socionomer som kunde få vara socionomer och lägga krutet på det, hjälpa klienterna liksom ... kunna fatta beslut och kunna hjälpa vidare och sen att det finns fler behandlare [...] det ska ju ändå vara utifrån barnets bästa eller föräldrarnas bästa eller familjen ... så alla de behoven blev täckta. Jag tror att då hade kanske socialtjänsten fått ett generellt bättre rykte ... det var fler som fick jobb och det blev attraktivare för socionomer [...] Ja men kanske fått upp nivån lite och tagit vara på vår kompetens och inte lika mycket administrativt kanske hade varit något ... att det hade blivit mer attraktivt både som arbetsplats och för socionomer [...] en mer tydlig arbetsbeskrivning ... så att vi kan göra det vi är bäst på. (Intervjuperson H)

För att kunna rekrytera ny personal till kommunernas socialtjänster, vill SKL kunna kringgå behörighetskraven. Det skulle innebära att andra professioner får tillgång till

myndighetsarbetet med barn- och unga som arbetsplats. Detta är en arbetsplats där man arbetar med de mest utsatta i samhället och fattar beslut gällande deras liv och framtid. Därför bör kraven på den personal som rekryteras inte sänkas (Interpellation 2015/16:564). Under våra intervjuer nämner våra respondenter flera accounts till varför de har valt bort att arbeta med myndighetsutövning med barn- och unga på socialtjänsten. Det är de dåliga arbetsvillkoren i form av hög arbetsbelastning, stress och låg lön i kombination med stort ansvar och ett psykiskt påfrestande arbete som får socionomer att välja andra arbetsområden. Detta får oss att fundera på om det räcker med att sänka kraven på behörighet. Vår tolkning av vår empiri är att även dessa nyrekryterade, så väl som socionomerna, vill ha rätt förutsättningar för att kunna utföra detta ansvarsfulla arbete. Liksom Interpellation (2015/16:564) tänker intervjuperson B att det behövs förändringar på kommunernas socialtjänster för att undkomma personalbrist och rekryteringssvårigheter.

[...] de flesta socionomer som (skrattar till) har valmöjligheten kanske *inte* väljer att jobba på socialtjänsten utan kanske på något annat ställe, för att man ... sätter sig kanske inte i den positionen, eller så gör man det för man tänker att hur illa kan det va och sen slutar man efter ett tag och liksom så här. Och att det eh, det behövs göras någonting nytt för att det ska bli ett attraktivt jobb, för det är ju ett viktigt jobb. (Intervjuperson B)

7 Avslutande diskussion

7.1 Sammanfattning och förslag på vidare forskning

Syftet med vår undersökning har varit att förstå hur socionomer som har läst fördjupningskursen “Socialt arbete med barn och unga” på sista terminen av socionomutbildningen, resonerar kring varför de inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga. Vi har undersökt deras resonemang kring varför de valde att söka till denna fördjupningskurs, deras förväntningar på kursen, hur de uppfattar arbetet med myndighetsutövning med barn och unga på socialtjänsten, samt deras skäl till varför de idag inte arbetar inom denna yrkeskategori.

De socionomer vi har intervjuat har angett yrkesområden som kurator, barnhabilitering och psykoterapeut som skäl till att söka in till socionomprogrammet. De har lockats av det rådgivande arbetet med barn och unga, men även om att i framtiden ha möjlighet att arbeta på chefsnivå. Fördjupningskursen levde dock inte upp till våra socionomers höga förväntningar på kursen då denna var mer bred och övergripande än djup och avancerad. De socionomer vi har intervjuat bygger sina uppfattningar om myndighetsarbetet med barn och unga till stor del på vad bekanta och kollegor berättar om denna arbetsplats. Mycket handlar om bristande resurser, hög personalomsättning samt dåliga arbetsvillkor i förhållande till stort ansvar och låg lön. Våra respondenter uttryckte flertalet punkter på förbättringsområden de anser att kommunerna behöver se över för att locka till sig nya socionomer samt för att behålla befintlig personal. Dessa punkter blev även våra respondenters skäl till varför de själva har valt att inte arbeta på socialtjänstens myndighetsavdelning för barn och unga. De menar att bredden på yrket gör det enkelt för socionomer att välja andra arbetsfält än socialtjänsten, och uttrycker att de inte vill sätta sig i de förhållanden som idag råder på socialtjänsterna runt om i landet. Konsekvenserna av detta har blivit att socionomer inte söker sig till detta arbete och att det i detta nu diskuteras hur vida myndighetsarbetet med barn och unga enbart ska vara en arbetsplats för socionomer och de med likvärdig utbildning.

Hade vi inte varit begränsade inom ramarna för uppsatsen hade vi även sett det intressant att titta dels på hur media framställer socialarbetarnas arbete med myndighetsutövning med barn och unga, men även vad allmänheten har för uppfattning om detta arbete. Det vi såg i vår empiri var att två av våra respondenter ansåg att media framställer detta arbete på ett negativt sätt. Detta då media endast uppmärksammar socialtjänsten utifrån klienters eller berörda parter missnöje, eller när ett ärende får en tragisk utgång. En annan respondent menar att

socionomer behöver komma ut i skolor för att prata om sitt arbete och yrkesområden. Detta för att öka individers förståelse och kunskap om vad socionomyrket innebär samt för att dämpa de förutfattade meningar och fördomar som finns om socialsekreterare. Vi skulle även kunna intervjua några som arbetar inom myndighetsutövning med barn och unga för att få deras syn på arbetet. Vi tänker att denna kan skilja sig från den tidigare forskning vi har hittat kring varför man inte vill arbeta med detta då denna forskning främst belyser de negativa aspekterna med arbetet. Ytterligare en aspekt vore att undersöka hur arbetsvillkoren för socialsekreterare kan påverka klienterna. Vår uppfattning är att den höga personalomsättning vi kan se inom socialtjänsten innebär att våra klienter behöver byta socialsekreterare, vilket kan innebära nytt alliansskapande. Vi anser att det därför är av vikt att även göra klienternas röst hörd.

7.2 Slutdiskussion

Vi har i vårt arbete vävt samman det gamla och det nya synsättet på accounts, samt utvecklat en egen tolkning av denna teori. Vi har applicerat denna teori på våra respondenters berättelser, för att kunna urskilja samt förstå de skäl våra intervjupersoner använder sig av i olika sammanhang. Vi har utifrån vår teori kunnat identifiera idealberättelsen samt alternativa berättelser som skiljer sig från denna. Utifrån detta har vi kunnat urskilja accounts på ett område som man tidigare inte har applicerat denna teori på. För att styrka vårt arbete ytterligare hade vi med fördel kunnat applicera ytterligare en teori, förslagsvis organisationsteori då vi på detta sätt hade kunnat få en fördjupning i de accounts vi funnit i våra intervjupersoners berättelser.

Utifrån våra resultat så förvånas vi inte över att socionomer idag inte söker sig till myndighetsarbetet med barn och unga på socialtjänsten. Den förförståelse vi hade med oss från vår praktiktermin blev bekräftad under kandidatuppsatsens gång. Vårt resultat stärker den tidigare forskning som vi har presenterat under kunskapsläge. Det vi kan se skiljer våra resultat från den tidigare forskning vi har presenterat, är våra respondenters beskrivningar av utbildningen, fördjupningskursen, samt hur dessa har förberett dem för det kommande yrkeslivet. Utbildningen beskrivs som alldeles för bred för att förmå ge studenterna den kunskap de anser sig behöva för att känna att de har den kunskap som behövs för att kunna utföra det arbete som förväntas av dem. Utav våra åtta respondenter var det endast en som kände sig redo för arbetet efter examen. Denna respondent fick erfarenhet från myndighetsarbetet inom socialtjänsten under sin praktik, vilket gjorde att hen hade mer praktisk kunskap än våra resterande respondenter som inte kände sig redo för detta arbete

efter examen. Vi kan se i vårt resultat att nästan alla av våra respondenter önskar mer praktisk erfarenhet under utbildningstiden.

I vår resultatdel har vi även diskuterat huruvida socialtjänsten behöver professionsförändring eller inte. Våra intervjupersoner har framfört olika tankar och funderingar kring detta och vi kan se att de flesta av våra intervjupersoner tänker sig att socialtjänsten är en arbetsplats för socionomer och de med likvärdig utbildning. En av våra respondenter framför att socialtjänsten skulle kunna bli en mer attraktiv arbetsplats om olika professioner kan samverka. Att administrativ sköter det administrativa, att socionomer får vara socionomer och kan lägga krutet på att hjälpa klienterna samt att det ska finnas behandlare och pedagoger. Då skulle arbetsbeskrivningen för personalen vara tydligare och alla behov skulle bli täckta. Våra intervjupersoner är eniga om att man inte ska kringgå behörighetskraven utan ta vara på den utbildning och kunskap som socionomer besitter. En av våra respondenter uttrycker även önskan om legitimitetskrav på socialsekreterare som arbetar med att utreda barn och unga. Detta för att socialsekreteraren ska kunna stå ansvarig för de beslut som fattas. Detta resonemang bygger på intervjupersonens egna erfarenheter och för att beslut inte ska kunna fattas lättvindigt.

Under arbetets gång har vi funderat och diskuterat kring hur kommunerna ska kunna locka till sig fler socionomer och göra socialtjänststyrket mer attraktivt igen. Vi tänker att det inte hjälper att öppna upp fler utbildningar för socionomer, då detta kan medföra att intagningspoängen blir lägre och att utbildningen då tappar sin status. Detta är även något som en av våra respondenter har uttryckt. Vi tror inte att lösningen ligger i att examinera fler socionomer. För att få socionomer att söka sig till socialtjänstens arbete med barn och unga krävs istället en förändring av arbetssituationen. Vi ställer oss frågande till varför förändringar kring arbetsvillkoren inte lyfts fram av kommunerna, utan att de endast ser lösningar i att kringgå behörighetskraven. Vi ser positivt på den interpellation som nyligen diskuterats i riksdagen där de lyfter fram de förbättringsområden som både vi och våra respondenter skulle vilja se. Denna diskussion gör oss hoppfulla för en bättre arbetsplats för socionomer i framtiden.

Referenslista

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2, [utök. Och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber.

Akademikerförbundet SSR (2016) "Arbetsmarknad: Stor efterfrågan på socionomer" [Tillgänglig på Internet: <https://akademssr.se/profession/socionom/arbetsmarknad>] (Hämtad 2016-05-19).

Alexius Borgström, Katarina & Hollander, Anna (red.) (2009). *Juridik och rättsvetenskap i socialt arbete*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Arbetsförmedlingen (2013) "Yrke och framtid: Socialsekreterare" [Tillgänglig på Internet: <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/Yrke-och-framtid/Yrken-A-O.html?url=1119789672%2FYrken%2FYrkesBeskrivning.aspx%3FiYrkeId%3D361%26chNavigate%3D1&sv.url=12.78280711d502730c1800072>] (Hämtad 2016-04-27).

Arbetskraftsbarometern 2015 - Vilka utbildningar ger jobb? (2015) Statistiska centralbyrån. [Tillgänglig på Internet: http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:scb-2015-am78br1503_pdf.] (Hämtad 2016-03-03).

Barlebo Wennerberg, Søren (2010) *Socialkonstruktivism - positioner, problem och perspektiv*. 2. uppl. Malmö: Liber.

Björkdahl Ordell, Susanne (1990). *Socialarbetare: bakgrund, utbildning och yrkesliv*. Diss. Göteborg : Univ.

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber.

Erkers, Heike & Johansson, Josefine. 2016. SSR: Sänk inte kompetenskraven i socialtjänsten. Altinget. 24 februari. [Tillgänglig på internet: <http://www.altinget.se/artikel/ssr-sank-inte-kompetenskraven-i-socialtjansten>.] (Hämtad 2016-03-03).

Hansung, K. (2011) Job conditions, unmet expectations, and burnout in public child welfare workers: How different from other social workers? *Children and Youth Services Review* vol. 33, Nr 2, Sid: 358-367.

Hopstadius, Beatrice & Birk, Marit (2015) Replik till "använd socialtjänsten rätt". [Tillgänglig på Internet: <http://www.socialstyrelsen.se/pressrum/debattartiklar/repliktillanvandsocialtjanstenratt42015>] (Hämtad 2016-04-27).

Hydén, Håkan (2001). *Rättsregler: en introduktion till juridiken*. 5., [bearb. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur.

Hydén, Lars-Christer (2008) Berättelseforskning i Meeuwisse, Anna, Swärd, Hans, Eliasson-Lappalainen, Rosmari & Jacobsson, Katarina, *Forskningsmetodik för socialvetare*. 89-104. Stockholm: Natur och Kultur.

Interpellation (2015/16:564) "Behörighet inom socialtjänsten" [Tillgänglig på Internet: http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/interpellationsdebatt/behorighet-inom-socialtjansten_H310564] (Hämtad 2016-05-20).

Justesen, Lise & Mik-Meyer, Nanna (2011) *Kvalitativa metoder. Från vetenskapsteori till praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Kullberg, Karin (2011) *Socionomkarriärer: Om vägar genom yrkeslivet i en av välfärdsstatens nya professioner*. Göteborg: Univ.

Lunds Universitet (2016) Socialt arbete med barn och unga, 15 hp.

<http://www.soch.lu.se/utbildning/fristaende-kurser/avancerad-niva/socialt-arbete-med-barn-och-unga-15-hp> (Hämtad 2016-05-23).

Mor Barak, M. E., Levin, A., Nissly, J. & Lane, C. (2006) Why do they leave? Modeling child welfare workers' turnover intentions. *Children and Youth Service Review* vol. 28, Nr 5, Sid: 548-577.

Nygren, Lennart (2012) Risken finns, finns nyttan? Etikprövningsnämnderna och den kvalitativa forskningen. I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.) (2012). *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups.

Orbuch, L. Terri (1997) People's Accounts count: The Sociology of Accounts. *Annual Review of Sociology*, vol. 23, pp. 455-478.

Runquist, Weddig (2012). *Legitimering av tvångsvård: klienter och deras socialsekreterare om LVM*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2012.

Rycraft, J. R. (1994) The Party Isn't Over: The Agency Role in the Retention of Public Child Welfare Caseworkers. *Social Work* vol. 39, Nr 1, Sid: 75-80.

Saco (2016) "Här finns jobben i framtiden: Socionom" [Tillgänglig på Internet: <http://www.saco.se/studieval--karriar/studieval/var-finns-jobben-i-framtiden/>] (Hämtad 2016-05-19).

Scott, Marvin B. & Lyman, Stanford M. (2013) Accounts. I Jacobsson, Katarina & Wästerfors, David *Från klarhet till klarhet. Lysande texter för sociologisk forskning*. 47-84. Malmö: Èligaté.

SKL - Sveriges Kommun och Landsting (2016) "Fakta om löner" <http://skl.se/arbetsgivarekollektivavtal/avtalsrorelse/faktaochstatistik/faktastatistikavtal/faktaomloner.6498.html> (Hämtad 2016-05-23).

Socialstyrelsen (2014) "Nya regler för behörighet inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård" [Tillgänglig på Internet: <http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2014juni/nyareglerforbehorighetinomsocialtjanstensbarn-ochungdomsvard>] (Hämtad 2016-05-23).

Studeravidare.se (2014) "Socionomutbildning" [Tillgänglig på Internet: <http://www.studeravidare.se/utbildningar/socionomutbildning>] (Hämtad 2016-05-19).

Sveriges Riksdag (2016) Debatter och beslut i kammaren. <https://www.riksdagen.se/sv/sa-funkar-riksdagen/arbetet-i-riksdagen/debatter-och-beslut-i-kammaren/> (Hämtad 2016-05-23).

Tham, P. (2009) "Working in human services: How do experiences and working conditions in child welfare social work compare?" *The British Journal of Social Work* vol. 39, Nr 5, Sid:1093:807-827.

Tjora, Aksel (2010) *Från nyfikenhet till systematisk kunskap. Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, Jan (2005) *Kvalitativa intervjuer*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Vision (2015) Socialchefsrapport 2015: "Akut personalläge ger brister i rättssäkerheten". Vision, september 2015. [Tillgänglig på Internet: <http://mb.cision.com/Public/1167/9825520/9d91c46ffe584a29.pdf>. (Hämtad 2016-03-03).

Whilborg, Annika (2016). Framtidens Karriär- Socionom. "Hur ska socionomer stanna inom myndighetsutövande arbeten?" [Tillgänglig på internet: <http://socionomkarriar.se/artikel/hur-ska-socionomer-stanna-inom-myndighetsutovande-arbeten/>] (Hämtad 2016-05-24).

Lagrum

Gällande svenska lagar, www.notisum.se

[BrB] <http://www2.notisum.com/Pub/Doc.aspx?url=/rnp/sls/lag/19620700.htm>

[SoL] <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20010453.htm>

[FL] <http://www.notisum.se/Pub/Doc.aspx?url=/rnp/sls/lag/19860223.htm>

(Hämtade 2016-05-18).

Bilaga 1: Intervjuguide

Frågeställning

- Hur uppfattar socionomer som inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga, detta arbete?
- Vilka skäl anger socionomer till varför de valde att fördjupa sig inom socialt arbete med barn o och unga under sin utbildning?
- Vilka skäl anger socionomer till varför de inte arbetar med barn och unga inom socialtjänsten?

Bakgrundsuppgifter

När är du född?

När tog du socionomexamen?

Hur kommer det sig att du ville bli socionom?

Målsättning

Vart utförde du din socionompraktik?

- Var det ett önskat område?

Arbetade du med socialt arbete under tiden du utbildade dig till socionom? (med vad, hur länge, vilken målgrupp?)

Hur kommer det sig att du valde att läsa fördjupningskursen “socialt arbete med barn & unga”?

- Var det ditt förstahandsval?
- Vilka förväntningar hade du på kursen?
- Motsvarade kursen dina förväntningar?

Har fördjupningskursen påverkat ditt yrkesval?

- Kan du beskriva på vilket sätt?

Vad har du arbetat med sedan du tog din socionomexamen? (Hur länge, målgrupp?)

Vart arbetar du idag? (Organisation, målgrupp, hur länge?)

Vad fick dig att börja arbeta där?

Myndighetsutövning med barn & unga

Har du arbetat med myndighetsutövning med barn & unga?

Om Ja:

- Vad fick dig att bli intresserad av det området?

- Hur kommer det sig att du inte längre arbetar med myndighetsutövning med barn & unga?
- Vad anser du var bra med detta arbete?
- Vad anser du var mindre bra med detta arbete?
- Skulle du kunna tänka dig att arbeta med samma arbetsuppgifter igen?

Om Nej: Hur kommer det sig?

Vad skulle krävas för att du skulle gå tillbaka till den typ av arbete?

Om Nej:

- Hur kommer det sig att du inte har arbetat inom denna yrkeskategori?
- Vad skulle krävas för att du ska arbeta med myndighetsutövning med Barn & unga?

Spindeln i nätet

Har du upplevt att det pratas om myndighetsutövning med barn & unga som arbetsplats?

- Kan du beskriva hur?
- Har detta påverkat dig att vilja/inte vilja arbeta med detta?
- Du som har arbetat med myndighetsutövning med barn & unga, hur upplevde du att det pratades om arbetet i arbetsgruppen?

Vad hade du för uppfattning om arbetet med myndighetsutövning med barn & unga innan du började din socionomutbildning?

- Har din uppfattning förändrats, och i så fall hur?

Bilaga 2: Informationsbrev

Informationsbrev till dig som valt att medverka som intervjuperson.

Vi heter Marie Ståhl och Tilda Emanuelsson och vi är studerande på Socionomprogrammet vid Socialhögskolan i Helsingborg. För ett tag sedan talades vi vid angående att vi sökte intervjupersoner till vår kandidatuppsats. Vi vill tacka för att du valt att ställa upp som respondent i vår studie.

Syftet med vår studie är att försöka förstå hur socionomer som läst fördjupningskursen "socialt arbete med barn & unga" resonerar kring varför de inte arbetar med myndighetsutövning inom socialtjänsten med barn och unga. Detta utifrån att vi under vår praktiktermin upplevde en brist på sökande socionomer vid rekrytering.

Intervjun som du kommer att medverka i beräknas ta ca 1 timme. Dina personuppgifter samt innehållet i intervjun kommer att behandlas konfidentiellt. Som deltagare i vår studie kommer du att avidentifieras i uppsatsen så att det inte går att koppla vårt resultat till enskilda individer. Ditt deltagande i studien är helt frivilligt, och du kan när som helst kan avbryta ditt deltagande. Då uppsatsen är färdigställd kommer du bli erbjuden att läsa den i sin helhet.

Vid frågor får du gärna ta kontakt med oss. Vi nås på:

Mail: marie.stahl.597@student.lu.se alternativt tilda.emmanuelsson.202@student.lu.se

Telefon: Marie: 073-9496886 Tilda:073-5437496

Handledare: Mikael Sandgren, mail: mikael.sandgren@soch.lu.se

Vi ser fram emot att genomföra vår intervju med dig på den överenskomna tiden:

Dag:..... Tid:..... Plats:.....

Ditt deltagande är av stor betydelse för oss!

Marie och Tilda